

HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 6/2019

Cena \$ 2.50

JUNE 2019

Kostel Nejsvětější Trojice v Králově Poli

Královo Pole je významným předměstím Brna. Kostel Nejsvětější Trojice spolu s kartuziánským klášteřem zde založil roku 1375 moravský markrabě Jindřich, bratr Karla IV.

Kartuziáni jsou mnišský poustevnický řád, který byl založen roku 1084 sv. Brunem. Řídili se řeholí sv. Benedikta doplněnou o ustanovení poustevnického kamaldulského řádu. Členové řádu se dělili na kněze (patres) a laiky (nocver-si). Kněží - otcové bydleli v oddělených domcích zvaných cely. Modlili se a pracovali a při tom zachovávali ustavičné mlčení. Bratři laici, kteří žili pohromadě, hospodářsky zajišťovali celou klášterní komunitu. V kartuziánské řeholi je spojen život poustevnický s klášterní pospolitostí a tento rozdílný způsob života otců a bratří se rovněž odráží v charakteristickém uspořádání kartuziánských klášterů - kartouzí. Řeholním oděvem je bílý hábit přepásaný bílým koženým pásem a bílý škapulír s kapucí. Laičtí bratři nosí hábit hnědý nebo šedý. Do Brna přišli tehdejší dolnorakouští kartuziáni z Jemnice.

Klášteřní kostel Nejsvětější Trojice v Králově Poli byl postaven v gotickém slohu a byl dle řádových zvyklostí velmi strohý. Zde se mniši scházeli ke společným modlitbám a na mši svatou. Kolem byly postaveny cely mnichů a hospodářská stavení. Jádrem kartuziánského komplexu si i v dalších staletích zachovalo původní středověké půdorys s jednotlivými domky mnichů rozmístěnými kolem malé a velké křížové chodby. Počet obyvatel kláštera byl stanoven na obvyklých dvanáct bratří s převorem v čele. Jednotlivé domky mnichů měly také malé zahrádky oddělené vysokou zdí, aby se vzájemně nerušili. V domku nejen bydleli, ale také se modlili, studovali a měli zde malou pracovní dílnu. Klášter býval v blízkém duchovním spojení s farností sv. Jakuba v Brně.

Podobně jako jiné brněnské kostely, i kostel Nejsvětější Trojice s klášteřem byl v průběhu let, zejména ve válkách, mnohokrát i vážně poškozen. Za více než čtyři století své existence klášter dvakrát vyhořel vlastním zaviněním, tři-

Hlavní oltář kostela s obrazem od akademické malířky Renaty Bartoňové z roku 2004. Jde o zvětšenou kopii obrazu Josefa Sterna ze sbírek Moravské galerie.

krát byl vydrancován a zapálen husity, jednou zapálen a rozbořen uherskými vojsky, jednou vydrancován stavovskými vojsky, třikrát vojsky švédskými a jednou vojsky pruskými. Vždy se však z pohromy vzpamatoval a byl obnoven.

Velkou proměnou prošel kostel i klášter v době barokní. Na místě hospodářských budov jižně od kartouzy byla okolo roku 1688 postavena barokní budova prefektury s polygonálními nárožními věžičkami. Počátkem 18. století vznikl, snad podle projektu Mořice Grimma, nový refektář s knihovnou a v malé křížové chodbě kaple Nejsvětějšího Kříže. V 2. polovině 18. století byl původně gotický kostel přestavěn do barokní podoby. Bylo to zásluhou převora Athanasia Gottfrieda. Bylo realizováno nové barokní průčelí kostela a uvnitř se barokní umění uplatnilo jednak v bočních kaplích, jejichž stěny vymaloval v letech 1766-1779 Franz Anton Maulbertsch, jednak ve výbavě hlavního prostoru. K bohatě vyřezávaným chórovým lavicím z počátku 17. století přibýly nyní hodnotné oltáře z dílny Ondřeje Schweigla, a obrazy dvanácti apoštolů od Josefa Sterna. Roku 1775 získaly mnišské domky první patro.

V roce 1782 byl klášter během církevních reforem císaře Josefa II. zrušen. Klášterní kostel Nejsvětější Trojice se stal farním kostelem pro obyvatele Krá-

lova Pole a okolních osad. Klášterní komplex začal být využíván jako kasárna a kadetní škola. Od vojenské správy převzalo bývalou kartouzu v roce 1964 Vysoké učení technické v Brně. V současnosti zde sídlí jeho Fakulta informačních technologií. Celý areál kláštera je chráněn jako kulturní památka České republiky.

Kostel Nejsvětější Trojice slouží místní římskokatolické farnosti, která patří mezi nejživější brněnské farnosti. Po druhém vatikánském koncilu zde byly jako v jedné z prvních farností provedeny liturgické reformy, působila zde proslulá schola rytmických a kytarových písní.

Kostel Nejsvětější Trojice v Králově Poli nese dodnes znaky gotické stavby. Po poslední stavební úpravě v 18. stol. dostal nové barokní průčelí a jemně profilovanou sanktusovou věžičku na střeše. Vynikající brněnský sochař Ondřej Schweigl (1735 - 1812) vytvořil v průčelí sochy sv. Jana Křtitele, patrona kartuziánů, a sv. Bruna, jejich zakladatele a uprostřed štítu sousoší Nejsvětější Trojice a pod ním znak královopolské kartouze s iniciálami CT (Cella Trinitatis – Dům Trojice). Kéz Trojjediný Bůh žehná stále tomuto místu.

Foto na titulní straně:
Kostel Nejsvětější Trojice
v Brně – Králově Poli

Nejsvětější Trojice

Chvalme všichni Hospodina,
jediného Pána Boha,
jenž se v Trojici zjevuje,
jedinou podstatu maje.

Otcí se moc připsuje,
Syn se Moudrostí jmenuje,
Duch Svatý je Těšitelem,
jediný Bůh naším Pánem.

Otec všechny věci stvořil
a Syn spasení způsobil,
Duch Svatý srdce obnovil,
jeden Bůh člověka spasil.

Otec od věků zůstává,
Syn věčně v Otci přebývá,
Duch Svatý z obou vychází,
z jedné vůle v srdce vchází.

Jako v člověku rozdíl je,
rozum, vůli, paměť máme,
ale duše je jediná,
v podstatě rozdílu nemá.

Tak jest i v Bohu podobně,
ač to rozumu skryto je:
ve třech osobách rozdílná
je Bůh bytost jen jediná.

Prosíme, Trojice svatá,
Jediná, jež jsi podstata,
dej se nám vpravdě poznati,
pomoz tvou vůli konati.

Hymnus z denní modlitby církve

Ikona Nejsvětější Trojice podle Andreje Rubleva

Zobrazuje výjev ze Starého zákona,
kdy přišli k Abrahamovi tři andělé. (Gen 18, 1-15)

Církevní otcové v nich vidí samotného Boha.

Každý anděl představuje jednu osobu Nejsvětější Trojice.

Abrahamův stan je symbolem stánku Boží moudrosti, kde „večná rada“ představuje prorockví o budoucnosti, o inkarnaci Božího Syna a jeho utrpení. Miska s pokrmem mysticky symbolizuje eucharistii – tělo a krev Ježíše Krista Božího Syna, který přijal lidské tělo, aby svou obětí člověka spasil a vykoupil.

Bože Otče, tys poslal světu svého Syna a Svätého Ducha, a zjevils tak lidem tajemství svého vnitřního života; dej nám, abychom toto tajemství v pravé víře vyznávali, abychom hlásali jedinou věčnou slávu a klaněli se společně svrchované moci jediného božství ve třech osobách. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha Svätého žije a kraluje po všechny věky věků.

Amen.

LITURGICKÁ ČTENÍ

Nejsvětější Trojice 16. června 2019

1. ČTENÍ - Př 8, 22-31

Čtení z knihy Příslovi

Toto praví Boží Moudrost: „Hospodin mě vlastnil na počátku svých plánů, odpradáva před svými skutky. Od věčnosti jsem utvořena, od začátku, dříve než povstala země. Než byly propasti, jsem se narodila, než byly prameny, bohaté vodou, dříve než byly zakliněny hory, před pahorky jsem se narodila, dříve než učinil zemi a shromáždění vod, první hroudy země. Byla jsem tam, když rozpínal nebesa, když nad propastí vyměřoval obzor, když na výsostech upevňoval oblaka, když dával sílu pramenům oceánu, když určoval moři jeho meze, aby vody nepřekročily jeho břehy, když upevňoval základy země, tu jsem u něho přebývala jak nejmladší dítě, den co den jsem byla jeho potěšením, před ním jsem si v každou dobu hrála, hrála jsem si na okruhu jeho země, rozkoší mi bylo stýkat se s lidmi.“

2. ČTENÍ - Řím 5,1-5

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jestliže jsme ospravedlněni na základě víry, žijeme v pokoji s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista. Skrze něho totiž máme vírou přístup k této milosti a pevně v ní stojíme. Naše chlouba je také v tom, že máme naději dosáhnout slávy u Boha. Ale nejen to! Chlubíme se i soužením. Víme přece, že soužení plodí vytrvalost. Vytrvalost plodí osvědčenost, osvědčenost plodí naději. Naděje však neklame, protože Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán.

EVANGELIUM - Jan 16,12-15

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Měl bych vám ještě mnoho jiného říci, ale teď byste to nemohli snést. Ale až přijde on, Duch pravdy, uvede vás do celé pravdy. On totiž nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší, a oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, protože z mého vezme a vám to oznámí. Všechno, co má Otec, je moje; proto jsem řekl, že z mého vezme a vám to oznámí.“

Nejsvětějšího Těla a Krve Páně 20. června 2019

1. ČTENÍ - Gn 14, 18-20

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Melchizedech, král Šalemu, přinesl chléb a víno - byl knězem nejvyššího Boha - a požehnal Abrahámovi slovy: „Požehnán buď

Abrahám od nejvyššího Boha, který stvořil nebe i zemi. Veleben buď nejvyšší Bůh, který ti vydal do rukou tvé nepřátele.“ Abrahám mu dal desátek ze všeho.

2. ČTENÍ - I Kor 11, 23-26

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Korintánům.

Bratři! Co jsem od Pána přijal, v tom jsem vás také vyučil: Pán Ježíš právě tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, rozlámal ho a řekl: „Toto je moje tělo, které se za vás vydává. To číňte na mou památku.“ Podobně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, číňte to na mou památku.“ Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud nepřijde.

EVANGELIUM - Lk 9, 11b-17

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš mluvil k zástupům o Božím království a uzdravil ty, kdo potřebovali léčení. Začalo se schylovat k večeru. Dvanáct apoštolů k němu přistoupilo a řekli mu: „Rozpusť lid. Ať jdou do okolních vesnic a dvorců, aby si tam našli nocleh a něco k jídlu, protože tady jsme na opuštěném místě.“ Odpověděl jim: „Vy jim dejte jíst!“ Řekli: „Nemáme víc než pět chlebů a dvě ryby, ledaže bychom šli a nakoupili jídla pro všechny tyto lidi.“ Bylo jich totiž na pět tisíc mužů. Řekl svým učedníkům: „Rozsadte je ve skupinách asi po padesáti!“ Udělali tak a všechny rozsadili. Vzal pak těch pět chlebů a ty dvě ryby, vzhledl k nebi a požehnal je, lámal a dával svým učedníkům, aby je předkládali lidu. Všichni se najedli dosyta a ještě se seshíralo plných dvanáct košů zbylých kousků.

12. neděle v mezidobí - 23. června 2019

1. ČTENÍ - Zach 12, 10-11

Čtení z knihy proroka Zachariáše.

Toto praví Hospodin: „Na dům Davidův a na obyvatele Jeruzaléma vylijí ducha milosti a prosby o slitování. Budou hledět na toho, kterého probodli, budou nad ním naříkat, jako se nařiká nad jediným synem, budou nad ním lkát, jako se lká nad prvorozeným synem. V onen den bude v Jeruzalémě veliký nářek, jako se nařiká v Hadad-Rimmonu na megiddské pláni.“

2. ČTENÍ - Gal 3, 26-29

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

Bratři! Vy všichni jste Boží děti skrze víru v Krista Ježíše, vy všichni, pokřtěni v Krista, oblékli jste se v Krista: už není Žid anebo Řek, už není otrok anebo člověk svobodný, už není muž anebo žena; všichni jste jeden v Kristu Ježíši. A když patříte Kristu, jste tedy Abrahámovo potomstvo a dědici podle zaslíbení.

EVANGELIUM - Lk 9, 18-24

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když se Ježíš o samotě modlil a byli s ním jeho učedníci, otázal se jich: „Za koho mě lidé pokládají?“ Odpověděli: „Za Jana Křtitele, jiní za Eliáše a jiní myslí, že vstal jeden z dávných proroků.“ Zeptal se jich: „A za koho mě pokládáte vy?“ Petr odpověděl: „Za Božího Mesiáše!“ On jim však důrazně přikázal, aby to nikomu neříkali, a dodal, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit a třetího dne že bude vzkříšen. Všem pak řekl: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, den co den ber na sebe svůj kříž a následuj mě. Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, ale kdo svůj život pro mě ztratí, zachrání si ho.“

13.neděle v mezidobí - 30.června 2019**1.ČTENÍ - 1 Král 19, 16b. 19-21**

Čtení z první knihy Královské.

Hospodin řekl Eliášovi: „Elizea, syna Šafatova z Ábel Mechola, pomaž za proroka místo sebe! Když Eliáš odešel z hory, našel Elizea, syna Šafatova, jak právě oral. Měl před sebou dvanáct spřežení, on sám byl při dvanáctém. Eliáš šel kolem něho a hodil na něj svůj plášť. Elizeus opustil býky, běžel za Eliášem a řekl: „Prosím, ať mohu políbit svého otce a svou matku a pak půjdu za tebou.“ Eliáš odpověděl: „Jdi a vrať se; co jsem ti měl učinit, to jsem udělal. Elizeus se tedy od něho vrátil, vzal spřežení býků, zabil je, na jejich jařmu uvařil maso a dal ho lidem k jídlu. Pak vstal, šel za Eliášem a sloužil mu.“

2.ČTENÍ - Gal 5, 1. 13-18

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

Bratři! To je ta svoboda, ke které nás osvobodil Kristus. Bud'te v tom tedy pevní a nenechte se zase zapráhnout do toho otrockého chomoutu. Bratři, vy jste byli povoláni ke svobodě. Ta svoboda však nesmí být záminkou, abyste se vraceli ke starým způsobům. Spíše si navzájem posluhujte láskou. Celý Zákon totiž ve své plnosti je obsažen v jediné větě: „Miluj svého bližního jako sebe“. Jestliže se však mezi sebou kousáte a požíráte, dejte pozor, abyste jeden druhého nepohltili! Chci říci toto: Žijte duchovně a nepropadnete žádostem těla. Tělo totiž touží proti duchu, a duch zase proti tělu. Jsou to věci, které si navzájem odporují, takže neděláte, co byste chtěli. Jestliže se však necháváte vést Duchem, nejste už pod Zákonem.

EVANGELIUM - Lk 7,36-8,3

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když se přibližovala doba Ježíšovy smrti, pevně se rozhodl jít do Jeruzaléma. Poslal před sebou posly a ti cestou přišli do jedné samářské vesnice, aby mu tam připravili nocleh. Ale Samaritáni ho nepřijali, protože měl namířeno do Jeruzaléma. Když to viděli učedníci Jakub a Jan, řekli: „Pane, chceš, abychom svolali z nebe oheň, aby je zahubil?“ On se však obrátil a přísně je pokáral. Pak šli do jiné vesnice. A jak šli, cestou mu někdo řekl: „Půjdu za tebou všude, kam půjdeš.“ Ježíš mu však odpověděl: „Lišky mají

doupata a nebeští ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil.“ Jiného zase vybídl: „Pojď za mnou!“ On však řekl: „Pane, dovol mi, abych napřed šel pochovat svého otce. Odpověděl mu: „Nech, ať mrtví pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a zvěstuj Boží království!“ A ještě jiný řekl: „Půjdu za tebou, Pane; jen mi dovol, abych se napřed rozloučil doma s rodinou.“ Ježíš mu však odpověděl: „Žádný, kdo položil ruku na pluh a ohlíží se za sebe, není způsobilý pro Boží království.“

14.neděle v mezidobí - 7.července 2019**1.ČTENÍ - Iz 66, 10-14c**

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Plesejte s Jeruzalémem, jásejte nad ním, všichni, kdo ho milujete, radujte se s ním, radujte se, všichni, kdo nad ním naříkáte, abyste sály do sytosti z jeho prsu, který utěšuje, abyste srkali s rozkoší ze zdroje jeho slávy. Neboť jak praví Hospodin: „Hle, přiválím na něj blaho jako řeku, jako rozvodněný potok slávu národů. Jeho kojence ponosou na zádech a na klíně je budou laskat. Jako matka utěšuje svého syna, tak já vás potěším, v Jeruzalémě naleznete útěchu. Uvidíte to a vaše srdce se zaraduje, jak tráva vypučí vaše kosti. Hospodinova ruka se ukáže na jeho služebnících.“

2.ČTENÍ - Gal 6, 14-18

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

Bratři! Ať je daleko ode mě, abych se chlubil něčím jiným než křížem našeho Pána Ježíše Krista, kterým je pro mě ukřižován svět a já světu. Vždyť ani obřízka nic není, ani neobřezanost, ale nové stvoření. A na všechny, kdo se v jednání budou řídit touto zásadou, ať přijde pokoj a milosrdenství, totiž na pravé Boží Izraelity. A pro budoucnost ať už nikdo mě s těmi věcmi neobtěžuje! Vždyť já na svém těle nosím znamení, že náležím Ježíšovi. Milost našeho Pána Ježíše Krista ať je s vámi, bratři! Amen.

EVANGELIUM - Lk 10, 1-12.17-20

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Pán ustanovil ještě jiných dvaasedmdesát učedníků, poslal je před sebou po dvou do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít, a řekl jim: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň. Jděte! Posílám vás jako ovce mezi vlky. Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky. S nikým se cestou nepozdravujte. Když někde vejдете do domu, napřed řekněte: 'Pokoj tomuto domu!' Bude-li tam člověk hodný pokoje, spočine na něm váš pokoj, jinak se vrátí k vám. V tom domě zůstaňte a jezte a pijte, co vám dají, protože dělník má právo na svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu! Když přijдете do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim: 'Přiblížilo se k vám Boží království!' Říkám vám: Sodomě bude v onen den lehčeji než takovému městu.“ Dvaasedmdesát učedníků se vrátilo s radostí a řekli: „Pane, dokonce i zlí duchové se nám podrobují ve tvém jménu!“ Odpověděl jim: „Viděl jsem satana padnout jako blesk z nebe. Dal jsem vám moc šlapat na hady, štiny a přemáhat všechnu nepřítelovu sílu a vůbec nic vám nebude moci uškodit. Ale radujte se ani ne tak z toho, že se vám podrobují zlí duchové, spíše se radujte z toho, že vaše jména jsou zapsána v nebi.“

ZPRÁVY Z VLASTI

Carolina od 1. do 31. května 2019

Politické události

Volby do Evropského parlamentu vyhrálo ANO, posiluje ODS.

Sociální demokracie je bez europoslance

V pátek 24. a v sobotu 25. května proběhly v České republice volby do Evropského parlamentu. Výsledky byly vyhlášeny s ohledem na volby v jiných členských zemích EU v neděli pozdě večer. Voleb se zúčastnilo v České republice 28,72% voličů, což byla nejvyšší účast od vstupu ČR do Evropské unie. Česká republika má v Evropském parlamentu 21 mandátů z celkového počtu 751 křesel. Evropská unie má v současnosti 28 států.

Volby v České republice vyhrálo hnutí ANO. Straně premiéra Andreje Babiše dali voliči 21,18 % a přiřadili jí tak šest poslaneckých mandátů. ODS bude mít čtyři europoslance, následují Piráti a STAN+TOP09, každý se třemi mandáty. Zástupce v Evropě budou mít také Okamura SPD, KDU-ČSL a KSČM. Propadlo ČSSD, vládní strana je bez mandátu. ODS si polepšila o sedm procent na 14,54%. Zde překvapila volba Alexandra Vondry, bývalého disidenta, diplomata a ministra, který z 15. místa na kandidátce postoupil díky preferenčním hlasům na 2. místo. Pro Piráty hlasovalo 13,95 % voličů – o devět procent víc, než před pěti lety. Koalice Starostů s TOP 09 jeden mandát ztratila a spadla o čtyři procenta na 11,65%. Svoboda a

přímá demokracie - Tomio Okamura SPD při své premiéře získala 9,14 % a s nimi dva mandáty. KDU-ČSL si s 7,24% oproti minulým eurovolbám o dvě procenta pohoršila a ztratila jeden mandát a bude mít jen dva poslance. Překvapivě nebyl kvůli preferencím zvolen lídr kandidátky Pavel Svoboda. KSČM klesla o tři procenta na 6,94% a místo očekávaných tří poslanců jí zůstal jen jeden. ČSSD se s 3,95% hlasů do Evropského parlamentu nedostala. Měla tam v minulém období čtyři europoslance. Jednomístné zastoupení v Evropském parlamentu v minulém období ztratili i Svobodní, které nyní volilo jen 0,65% lidí. Neuspěl ani někdejší český eurokomisař a aktuální místopředseda Evropského Parlamentu Pavel Telička, který letos kandidoval za hnutí Hlas. Z unijních struktur tak mizí jeden z nejznámějších tuzemských europoslanců.

Den Evropy a patnáct let od vstupu Česka do EU se slavily na Střeleckém ostrově

Koncert pro Evropu je název akce, kterou uspořádalo Zastoupení Evropské komise v ČR spolu s Kanceláří Evropského parlamentu a Úřadem vlády ČR k příležitosti oslav Dne Evropy. Ten se tradičně slaví 9. května jako připomínka události roku 1950, kdy francouzský ministr zahraničních věcí Robert Schuman představil myšlenku mírové spolupráce v Evropě. Letos však měla Česká

republika k oslavám o důvod víc. Je to totiž přesně patnáct let, co 1. května 2004 do Evropské unie vstoupila.

Informační stánky českých a evropských institucí, například Evropského parlamentu, Domu zahraniční spolupráce nebo evropských fondů, dále zastoupení ambasad členských zemí, zajímavé debaty a koncerty, to všechno mohli návštěvníci ve čtvrtek 9. května najít v Praze na Střeleckém ostrově. Dopoledne dorazili především žáci pražských škol, největší zájem byl o stánky evropských zemí, u nichž bylo možné získat nejrůznější informační materiály, ochutnat typická jídla nebo změřit své znalosti a vyhrát drobné ceny. Soutěžilo se ale i o lístky na letní hudební festival Colours of Ostrava.

Opoledne se pak neslo ve znamení debat pod záštitou Café Evropa. První byla určena především mladšímu publiku a týkala se studentských zahraničních pobytů a cestování po Evropě. V pět hodin dorazili ministr zahraničí Tomáš Petříček, primátor hlavního města Prahy Zdeněk Hřib a eurokomisařka Věra Jourová, kteří v debatě moderované Veronikou Sedláčkovou z Českého rozhlasu diskutovali například o postavení Česka v EU, o výhodách našeho členství i prostoru pro zlepšení do budoucna. „Členství v Evropské unii nám přineslo prosperující ekonomiku a stabilitu, ale hlavně fungující pravidla, která nám tu v devadesátých letech tolik chyběla,“ zhodnotila hlavní plusy Věra Jourová. Primátor připomněl výhody členství v EU v oblasti turismu a dotací. Ministr Petříček zase upozornil: „Někdy slyším, že si necháváme od

EU diktovat, co máme dělat, ale to není pravda. Češi jsou v EU známi jako tvrdí vyjednávači a spoustu věcí se jim daří prosazovat.“ Všichni tři se shodli, že unie by měla být efektivnější a rozhodovat pouze o problémech, jež nelze řešit na lokální úrovni. Nakonec připomněli nadcházející volby do Evropského parlamentu, které se u nás v posledních letech potýkají s žalostně nízkou Úpartí. Večer vystoupily kapely Cirkus Problem, Prago Union a Milan Svoboda & Pražský Big Band s hosty Ondřejem Brzobohatým, Matějem Ruppertem, Žofíí Dařbujánovou a dalšími. Střelecký ostrov se zaplnil tančícím davem Čechů, Evropanů i cizinců.

Zaplněné Václavské náměstí žádalo demisi ministryně Benešové i premiéra Babiše

Spolek Milion chviliek pro demokracii svolal na úterý 21. května už čtvrtou demonstraci za sebou, tentokrát na pražské Václavské náměstí, které se zaplnilo od sochy svatého Václava až po vstup do metra B na Můstku. Podle odhadů pořadatelů se jí zúčastnilo přes 50 tisíc lidí, kteří skandovali hesla jako Demisi! či Babiše do koše! Protestující se znovu vymezovali proti nové ministryni spravedlnosti Marii Benešové a akci uzavřeli výzvou premiérovi Andreji Babišovi, aby sám odstoupil.

„Další generace se dala takhle dohromady a je schopná se jasně vyjádřit. Prosím vás, Babiše do koše, ale nezapomeňte, že pozitíři jsou volby do europarlamentu. Přijďte tam všichni. Přemluvte svoje sousedy a dovlečte je k těm urnám,“ vyzvala socioložka Jiřina Šiklová. Demonstranti

odpověděli potleskem a pokřikem: Přijďme! Požadavky demonstrantů se nemění. Už čtvrtý týden se domáhají nezávislé justice, demise Benešové a spravedlivého soudu trestně stíhaného premiéra. Benešová i Babiš odmítají, že by hrozilo narušení nezávislosti justice, a opakují, že žádné změny v čele státního zastupitelství se nechystají. Nově zazněl požadavek na televizní duel s předsedou vlády.

Ten ale reagoval, že k tomu nevidí důvod, a spolku doporučil, aby založil politickou stranu nebo hnutí a utkal se o přízeň voličů ve svobodných demokratických volbách. „Andrej Babiš je pro mne takový krysař, který hraje libivou melodii a následují ho davy,“ řekl Tomáš Klus a v protestní písni Pánu bohu do oken se o premiérovi znovu zmínil.

Dále promluví herci Aňa Geislerová, Martha Issová, Vladimír Škulný, Lenka Krobotová, Pavel Liška a Jiří Macháček. Poděkovali demonstrantům za účast. „Chtěla bych vám říct, že tu nejsem jen jako občan, který se spolu s vámi stydí za svého premiéra, ale jsem tu hlavně jako máma dvou dětí. Nepřeji si, aby jejich generace musela celý život napravovat škody, které tahle vláda páchá. Díky, že jste tady,“ řekla Krobotová.

Vystoupili také ekolog David Pithart, Anna Dolejšká za STAN či radní hlavního města Prahy pro sociální a zdravotní politiku Milena Johnová. Milion chvilček pro demokracii svolal na příští týden další manifestace: v úterý 28. května se uskuteční v několika českých městech, tentokrát bez Prahy. Tam se protestující znovu sejdou až o týden později.

Vlastní bydlení má necelá čtvrtina mladých.

„Mamma hotel“

není dobrou vizitkou

V současnosti má v Česku vlastní bydlení zhruba 23 % mladých lidí, v samostatném či partnerském nájmu jich bydlí asi 32 %, u rodičů či na koleji 38 % a zbylých 7 % ve spolubydlení. Výsledky výzkumu zabývajícího se bydlením mileniálů, tedy mladých lidí a studentů od 18 do 30 let, zveřejnili ve středu 22. května na tiskové konferenci v Café Louvre. Výzkum také odhalil, co mladé motivuje k odchodu od rodičů.

Celostátní šetření provedla v březnu agentura STEM/MARK ve spolupráci s firmou Residomo, která je největším poskytovatelem nájemného bydlení v ČR. Respondenti byli osloveni prostřednictvím online dotazníku. Celkem odpovídalo 1 020 mladých lidí z celé České republiky.

Průzkum ukázal, že mezi hlavní důvody odchodu od rodičů patří touha po samostatnosti, partnerský vztah či založení rodiny, ale také nově nescoulad a špatné vztahy s rodiči. Obecně od rodičů odchází dříve spíše dívky a lidé s nižším vzděláním. Přibližně tři čtvrtiny mileniálů bydlení s rodiči vnímají jako špatnou vizitku.

„Poměrně novým trendem je spolubydlení, což je dáno tím, že hlavně ve velkých městech raketově rostou ceny nájmu, takže se především studenti snaží bydlet ve více lidech, protože by si celý nájem nemohli dovolit,“ uvedl PR ředitel firmy Residomo Roman Frkous. Pro většinu mileniálů je pro samostatné bydlení klíčový vlastní finanční příjem. Jako velké pozitivum šetření uvádí, že drtivá

většina z těch, kteří právě z ekonomických důvodů zůstávají u rodičů, je ochotna se finančně podílet na chodu domácnosti. Jedná se zhruba o 93 %.

Ze Slovenska

**Na Slovensku
klesla nezaměstnanost
poprvé
pod pět procent**

U východních sousedů klesla nezaměstnanost poprvé od vzniku samostatného státu v roce 1993 pod pět procent. Z březnových 5,03 % se snížila na 4,90. Situace na trhu práce je ale stále o něco horší než v Česku, kde letos v dubnu spadla na rekordních 2,7 %.

„Je to důkaz, že vládneme zodpovědně, zemi se daří. Prioritou naší vlády je přibližovat kvalitu života západním zemím. Jedním z ukazatelů je právě úroveň nezaměstnanosti,“ řekl podle ČTK slovenský premiér Peter Pellegrini (Smer-SD) v pondělí 20. května na tiskové konferenci. Ministr sociálních věcí Ján Richter (Smer-SD) se domnívá, že by nezaměstnanost díky nadcházejícím sezonním pracím mohla i nadále klesat. Analytici slovenské centrální banky ale upozorňují, že by tempo mělo zpomalovat.

„Pro zaměstnavatele je už těžké zaměstnávat další nezaměstnané, klesl i počet osob umístěných na trhu práce. Očekávání zaměstnavatelů ohledně dalšího zaměstnávání se rovněž zhoršují, a proto lze předpokládat, že tempo poklesu nezaměstnanosti by mělo v nejbližším období zpomalovat,“ uvedli ekonomové.

* * *

Ekonomika

**Češi letos
v potravinové sbírce
darovali
235 tun zboží**

Národní potravinová sbírka se rozrůstá. Každoroční podzimní charitativní akce se letos poprvé uskutečnila i na jaře. Zákazníci mohli v sobotu 18. května ve 337 prodejnách po celé republice věnovat trvanlivé potraviny a základní drogerii potravinovým bankám, které je následně rozdělují potřebným. Češi seniorům, matkám samoživitelkám, dětem z dětských domovů nebo chudým rodinám darovali 235 tun zboží, čímž zajistili 423 tisíc porcí jídla.

Mezi nejčastěji darované produkty patřily rýže, těstoviny, mléko, mouka, dětské výživy, olej a další trvanlivé suroviny. Asi desetina z celkového objemu byla drogerie. Do akce se zapojilo přes tři tisíce dobrovolníků, kteří přímo ve vybraných obchodech dary přebírali a třídili. Zájemci mohli letos poprvé přispět i prostřednictvím internetových obchodů.

Akce má v Česku zatím relativně krátkou tradici, s každým rokem však její úspěšnost stoupá. V roce 2013 se podařilo vybrat 66 tun produktů, už o rok později byl však výtěžek téměř trojnásobný. Rekord padl loni na podzim, kdy banky obdržely celkem 381 tun potravin a 41 tun drogerie. Sbírkou pořádají Česká federace potravinových bank a Svaz obchodu a cestovního ruchu.

Kurzovní lístek

28. 5. 2019 (střed)

EUR, 1	25.845
Kanada, 1	17.145
USA, 1	23.092

Kultura

Zima a vítr? Nevadí. Na Kampě zahájili hudební festival Pražské jaro

Ve Smetanově siní Obecního domu v Praze začal již 74. ročník mezinárodního festivalu klasické hudby Pražské jaro. Zahájen byl tradičně 12. května Mou vlastní Bedřicha Smetany, letos v podání Bambereských symfoniků dirigovaných Jakubem Hrušou. Přímý přenos z Obecního domu mohli sledovat návštěvníci akce Zahájení na Kampě, kde na ně čekal rozsáhlý doprovodný program mladých umělců ve spolupráci s projektem ZUŠ Open.

Den zahájení a zároveň 135. výročí úmrtí Bedřicha Smetany tentokrát připadly na neděli. I díky tomu byl počet diváků navzdory syčravějšímu počasí na Kampě vysoký. Ve čtyři hodiny odpoledne zde vystoupil soubor Brass Company ze ZUŠ Jindřicha Pravečka Lanškroun, který odstartoval tříhodinový hudební program žáků základních uměleckých škol.

Na tato vystoupení navázala hlavní událost večera, kterou byla projekce přímého přenosu zahajovacího koncertu Pražského jara na velkoplošnou obrazovku. Bavorský symfonický orchestr Bamberger Symphoniker, který pod taktovkou Jakuba Hruši rozezněl Mou vlastní Smetanovu siní Obecního domu, mohli živě sledovat i diváci mimo Kampu v kinech v ostatních městech republiky či na ČT Art.

Každoroční hudební festival konající se na počest jednoho z největších českých skladatelů, Bedřicha Sme-

tany, bude až do 4. června uvádět mimořádné umělce z Česka i celého světa. Návštěvníci se mohou 18. května těšit na festivalový debut klavíristy Matyáše Nováka či 3. června na francouzsko-švýcarského flétnistu Emmanuela Pahuda. Na slavnostním zakončení festivalu pak vystoupí francouzský houslista Renaud Capuçon v houslovém koncertu Antonína Dvořáka.

Výstaviště zaplnily stovky stánků s knihami. Do Prahy zavítali i dva nobelisté

V Praze se uskutečnil již 25. ročník mezinárodního knižního veletrhu a festivalu literatury Svět knihy. Návštěvníci se mohli setkat s tvorbou z téměř čtyř desítek zemí na pražském výstavišti v Holešovicích od 9. do 12. května.

Do Prahy zavítalo několik desítek autorů z Česka i zahraničí. Čestným hostem Světa knihy byla Latinská Amerika. Hlavní událostí se stalo setkání se dvěma držiteli Nobelovy ceny za literaturu, Peruáncem Mariem Vargasem Llosou a Němkou Hertou Müllerovou. Oba spisovatelé se také sešli na společné debatě věnované významu literatury pro hlas svobody a politický boj. Sobotní večer v Lucerně moderoval Jakub Železný. Hlavním tématem letošního ročníku Světa knihy byla Paměť a vzpomínky. Festival se zaměřil na široké pojetí dějin literatury od orální historie přes memoáry až po obecný vztah k dějinám. Inspirací pro letošní téma byla i Latinská Amerika. „Autoři z této oblasti paměť a vzpomínky ve svých dílech hodně tematizují,“ vysvětluje

ředitel veletrhu Radovan Auer.

Čtenáři si mohli pořídit knihy u více než čtyř stovek vystavovatelů. Svět knihy ale nabídl i debaty s autory a jejich autogramiády. Mimo jiné představila své Hodiny z olova letošní držitelka ceny Magnesia Litera Kniha roku Radka Denemarková.

Pohled na literární tvorbu v evropském kontextu přinesl nový pavilon Café Evropa. Ten vyhradili organizátoři pro diskuse o literatuře a myšlení. Cílem bylo zdůraznit příslušnost české tvorby k evropskému kulturnímu prostoru.

Na festivalu se udílela také Cena Jiřího Ortena pro mladé autory. Tu získala japonsko-ložka Anna Cima se svým debutem Probudím se na Šibuji. Do užšího výběru se dostal i Vojtěch Matocha s knihou Prašina a básník Jan Škrob se sbírkou Reál. Pro bližší informace o letošním ročníku Světa knihy můžete navštívit webové stránky sk2019.svetknihy.cz.

Po více než 60 letech máme možnost nahlédnout za oponu Laterny magiky

Dům umění města Brna se stává místem konání unikátní multimediální výstavy s názvem Laterna Magika: Dekonstrukce a aktualizace. Ta potrvá od středy 15. května do 28. července. Expozice je výsledkem čtyřletého vědeckého výzkumu Národního filmového archivu, který poodhaluje jednotlivé složky fenoménu jménem Laterna magika a zkoumá pozadí prvního multimediálního divadla na světě.

Kurátorkami výstavy, jejímž architektem je Zdeněk Baladrán, jsou filmové histo-

ričky Lucie Česáková a Kateřina Svatoňová. „Uchýlili jsme se k cestě, která neznámená, že vám představíme rekonstrukci jednotlivých představení Laterny magiky, ani nechceme dělat zevrubnou historii jednoho divadla. Naopak jsme chtěly Laternu magiku uchopit ve výstavě jako mnohapřítomný fenomén v různých jeho fasetách. Především jako instituci a politikum, ale také jej ukázat jako technický vynález, technický aparát. Byl to specifický formát i multimedium,“ říká Lucie Česáková.

Významně se na celém projektu podílel také Institut intermédií ČVUT v čele s Ilonou Machovou. Kromě digitální archivace materiálů se zabývali i metodou snímání pohybů, tzv. motion capture. Ta spočívá v umístění značek (bodů) na tělo tanečníka ve speciálně upraveném prostoru, kde jsou pomocí programu snímána data jednotlivých pohybů a dále převáděna do digitální podoby. Díky ní bylo možné zrekonstruovat vybrané části z představení Pestrá palceta, Krkolomná jízda atd. „Vytvořili jsme také jeden unikátní projekt speciálně pro tuto výstavu, a tím je choreografie Markéty Kuttnerové, která zpracovala část představení Odysseus s názvem Kirké. Ta bude prezentována formou virtuální reality jako interaktivní zážitek pro diváka,“ dodala Machová.

Na vernisáži výstavy v úterý 21. května byla také představena kniha kurátorek Lucie Česákové a Kateřiny Svatoňové Diktátor času: (De)kontextualizace fenoménu Laterny magiky. Pražská varianta expozice bude v září umístěna v prostorách současného umění MeetFactory,

díky kterému tvůrci nabídnou divákům další pohled za oponu multimediálního fenoménu.

Dvořák v Rusku. Kühnův sbor vystoupil na Moskevském velikonočním festivalu

V Moskvě a v několika dalších městech Ruské federace se uskutečnil 18. ročník Moskevského velikonočního festivalu. Od jeho vzniku v roce 2002 se na něm každoročně představují hudební hvězdy z celého světa. Program nabízí koncerty sborové, komorní i symfonické. Letošní ročník byl věnován 175 letům od narození Nikolaje Římského-Korsakova a 180 letům od narození Modesta Musorgského. Díla obou velkých ruských skladatelů zazněla po celé zemi. Festival vyvrcholil v neděli 12. května. V Rusku letos vystoupil také náš reprezentant. Kühnův dětský sbor, světově známé těleso s dlouholetou historií, se na moskevském festivalu představil již podruhé.

Kühnův sbor vystoupil 6. května na slavnostním galavečeru v Koncertním sále P. I. Čajkovského. Na pódiu se představil společně s dalšími pěveckými soubory. Během patnáctiminutového pásma měl každý předvést svou kulturu. Na pódiu se vystřídaly The Pontifical Chorus of the Minsk Cathedral of the Holy Spirit z Běloruska, soubor Svanholm Singers ze Švédska, Vanya Moneva Choir z Bulharska, Kaunas Vocal Ensemble Acusto z Litvy a maďarský dívčí sbor The Pro Musica Girls' Choir. Kühnata přiblížila českou kulturu výběrem z Moravských dvojzpěvů – cyklem zhudebněné moravské poezie od Antonína

Dvořáka. Sbor vystoupil pod vedením sbormistra Petra Louženského.

V rámci festivalu zazpíval také v katedrále Ioanna Predtechy v Zarájském kremle a v evangelicko-luteránské katedrále sv. Petra a Pavla v Moskvě. Na festivalu také již tradičně vystoupili přední sólisté Mariinského divadla pod vedením Larisy Gergijevy. Orchestr Mariinského divadla zahrál kromě Moskvy také v Jekatěrinburgu, Omsku, Nižním Novgorodu a mnoha dalších ruských městech.

Vaše historie – Naše dědictví: majitelé historických objektů otevřeli dvěře veřejnosti

V rámci Dnů soukromých hradů a zámků se od 24. do 26. května v 21 objektech po celé republice uskutečnila akce s názvem Vaše historie – Naše dědictví. Na programu měla komentované prohlídky, koncerty, divadelní představení a mnoho dalšího. Cílem Asociace majitelů hradů a zámků, která českou odnož celoevropské iniciativy Týden soukromého dědictví pod záštitou ministra kultury pořádá, je přiblížit rozmanitost a hodnotu památek, o které pečují soukromí vlastníci.

Z bohatého programu akce uvedme aspoň například zámek Chyš, který nabídl vedle standardního okruhu i prohlídku zámeckého sklepení a stálou expozici věnovanou působení Karla Čapka na zámku v roce 1917, kdy zde působil jako vychovatel. Na zámku Karlova Koruna se konaly speciální prohlídky s majitelem Francescem Kinským dal Borgo. Pan hrabě prováděl také v sobotu na

svém hradu Kost. Po prohlídkách následovala i autogramiáda.

Asociace majitelů hradů a zámků sdružuje nejen restituenty, ale i nové vlastníky, kteří mají společný zájem, aby se kulturní dědictví dochovalo i příštím generacím. Podle jejího viceprezidenta slouží uskupení jako platforma k výměně informací, zkušeností a kontaktů a zastupuje své členy ve vztahu ke státnímu aparátu.

Dny soukromých hradů a zámků navázaly na loňský rok, který Evropská komise vyhlásila Evropským rokem kulturního dědictví. Jedním z motorů, který by měl podle Svobody zvýšené povědomí o památkové péči ve veřejnosti udržet, je loňská Berlínská výzva k akci. Jedná se o dokument, jehož cílem je zaangažovat organizace, instituce, občanská sdružení, jednotlivce a hlavně vlády, aby si uvědomili, že je zapotřebí kulturní dědictví chránit a využít jeho potenciálu. Uvádí také důvody, proč je potřeba dědictví dostat do centra evropských politik, a dále formuluje akční body toho, co udělat, aby tu kulturní dědictví zůstalo pro budoucnost Evropy.

Sport

Fotbalovým mistrem je Slavia, rozhodla kolo před koncem.

Obhájila i pohár

Pátý titul v samostatné české lize a celkově devatenáctý získali fotbalisté Slavie. K definitivní jistotě jim stačil bod, který si připsali v neděli 19. května v Ostravě za remízu 0:0 ve čtvrtém, tedy předposledním, kole nadstavbové části, která letos poprvé na-

vazovala na základních třicet zápasů. Druhý skončil obhájce titulu z Plzně, třetí Sparta.

Slavia ve středu 22. května po ligovém titulu získala i domácí pohár. Vyhrát obě trofeje v jednom roce se jí povedlo poprvé v samostatné české historii. Ve finále MOL Cupu na olomouckém stadionu porazila ostravský Baník 2:0. Góly dali Souček z penalty a Masopust.

Čeští hokejisté na Mistrovství světa skončili čtvrtí

Osmdesáté třetí mistrovství světa v ledním hokeji se po osmi letech vrátilo k našim sousedům na Slovensko. Konalo se od 10. do 26. května v Bratislavě a Košicích.

Čeští hráči překvapili svou dobrou formou, když v úvodu úřadující mistry světa porazili 5:2. Potvrdili ji i proti Norsku, které doslova smetli s výsledkem 7:2. Ve třetím utkání proti Rusku utrpěli se skóre 0:3 svou první porážku. Dále porazili Lotyšsko 6:3, Itálii 8:0 a stejně tak Rakousko 8:0 a vybojovali zápas se Švýcarskem 5:4 a postoupila tak do čtvrtfinále, kde vyhráli rozhodující zápas s Německem hladce 5:1. V semifinále se Češi utkali s Kanadou, kde podlehli 5:1 a protože zápas druhé dvojice Rusko – Finsko skončil 0:1, bylo rozhodnuto, s kým se utkají v boji o bronz. V zápase s Ruskem však podlehli 2:3 po samostatných nájezdech a skončili na mistrovství světa čtvrtí. Finále ovládl Finové, porazili Kanadu 3:1, a stali se tak mistry světa. Šampionátu se zúčastnilo 16 zemí a odehrálo se celkem 64 zápasů. Pořádající Slovensko skončilo na 9. místě.

Podle: carolina.fsv.cuni.cz
www.idnes.cz

CÍRKEV DOMA A VE SVĚTĚ

Pronásledování křesťanů ve světě se podle zprávy britské vlády blíží genocidě

Až 80 procent lidí, kteří přecháží ze svých domovů v oblastech postižených občanskou válkou, jsou křesťané, tvrdí zpráva britského ministerstva zahraničí. Pronásledování se podle ní blíží genocidě a v takto problémových regionech hrozí vymizení křesťanství. Na problém se raději neupozorňuje kvůli politické korektnosti, míní ministr zahraničí Jeremy Hunt.

Podle zprávy ministerstva, kterou má k dispozici server Daily Mail, jsou křesťané nejpronásledovanější náboženskou skupinou na světě, přičemž pronásledování a zabíjení křesťanů se netýká pouze Blízkého východu, ale také oblasti jihovýchodní Asie a Subsaharské Afriky.

„Miliony křesťanů na Blízkém východě přišly nedobrovolně o své domovy a mnoho jich bylo zabito, uneseno a zneužíváno,“ uvádí zpráva. Naprostá většina pronásledovaných lidí v těchto regionech jsou věřící. „Jedná se až o 80 procent lidí, kteří přecháží ze svých domovů,“ píše BBC.

Zpráva uvádí, že se situace v některých částech Blízkého východu blíží ke genocidě. *„Úroveň a povaha pronásledování se pravděpodobně blíží k mezinárodní definici genocidy podle definice přijaté OSN,“* uvádí zpráva. Varuje, že by z tohoto regionu mohlo křesťanství zcela zmizet. Podle zprávy tvoří křesťané jen 1,5 procenta populace v Palestině, v Iráku pak počet křesťanů klesl z 1,5 milionu před rokem 2003 na méně než 120 tisíc.

Podle ministra zahraničí Jeremyho Hunta vláda v čechení tohoto problému „zaspala“. Může za to podle něj i stín koloniální minulosti či „atmosféra politické korektnosti“.

Finální verze zprávy, kterou zadal ministr zahraničí Jeremy Hunt v minulém roce, bude publikována v průběhu léta a bude obsahovat i analýzu posledního teroristického útoku na Srí Lance.

Vatikán uznal bosenské Medžugorje za katolické poutní místo

Papež František schválil vyhlášení bosenského městečka Medžugorje za katolické poutní místo, i když církev nepovažuje za prokázané zjevení, které se tam mělo odehrát. V prohlášení to uvedl vatikánský mluvčí Alessandro Gisotti.

„Svatý otec prostřednictvím arcibiskupa Henryka Hosera, apoštolského vizitátora v Medžugorje, a prostřednictvím nunciatury v Sarajevu oznámil, že je možné organizovat poutě do Medžugorje. Stále však ve snaze nevytvářet dojem, že tím církev uznává autenticitu tamějších fenoménů, jež dosud vyžadují církevní šetření,“ napsal v prohlášení mluvčí. V loňském roce Medžugorje navštívil milion věřících, kteří se tam modlili před sochou Panny Marie.

„Týká se to pastýřů všech stupňů a řádů, kteří se rozhodnou vydat do Medžugorje a celebrovat tam nebo koncelebrovat.

Vzhledem k velkému počtu lidí, přicházejících do Medžugorje, a hojným plodům milosti, které odtud vzešly, je toto rozhodnutí výrazem zvláštní pastorační pozornosti, kterou Svatý otec tomuto místu věnuje, aby usnadnil a podpořil dobré plody. Apoštolský vizitátor tak po dohodě s místními ordináři bude moci snadněji navazovat vztahy s osvědčenými a dobře připravenými kněžími, kteří organizují poutě do Medžugorje a kterým nabídne informace a indikace pro plodný průběh takovýchto poutí,“ konstatoval mluvčí.

Duchovní, kteří pouti do bosenské obce organizují, musejí být podle Vatikánu náležitě připraveni, aby se věřící při pouti vyhnuli *„jakýmkoli zmatkům v chápání dogmatu“*.

V obci na hranicích Bosny a Chorvatska měli čtyři dívky a dva chlapci před lety vidět Pannu Marii. Ke zjevení mělo dojít v červnu 1981, šestici vizionářům, dnes už dospělým, se podle jejich tvrzení Panna Maria dodnes zjevuje.

Pražská arcidiecéze se připravuje na Beranův eucharistický kongres

Ve dnech 28. dubna až 20. června byl v pražské arcidiecézi vyhlášen eucharistický kongres s názvem Eucharistia et labor, který odkazuje na heslo kardinála Josefa Berana, jehož 50. výročí úmrtí si letos připomínáme.

Eucharistický kongres chce zároveň připomenout 70 let od počátku internace kardinála Josefa Berana, který v předvečer slavnosti Těla a krve Páně dne 18. 6. 1949 ve strahovském klášterním kostele pronesl veřejně jedno ze svých posledních kázání, ve kterém vyzýval věřící k větší jednotě s biskupem, k vytrvalosti a lásce ke Kristu v těžké době, kterou zakoušeli. Druhý den se měl konat průvod Božího těla. Katedrálu však obsadili členové Lidových milicí a příslušníci StB a arcibiskup se stal vězňem ve vlastním domě, čímž začala jeho internace.

Kongresu předchází příprava, jejíž součástí jsou eucharistické minikatecheze a čtyři pobožnosti: PhDr. Radek Tichý, Ph.D., S.L.D. byl pověřen sepsáním eucharistických minikatechezí, které by měli být přečteny na závěr nedělních bohoslužeb předcházejících Slavnosti Těla a krve Páně. Katecheze můžete najít na webu pastorace.cz. Eucharistickému kongresu předcházejí čtyři čtvrtetní pobožnosti, které se budou vždy konat v jiném z pražských kostelů a jejich součástí bude mše svatá, přednáška a adorace. Budou to kostely kostel Panny Marie Sněžné, sv. Ludmily, bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Strahově a kostel Nejsvětějšího Srdce Páně.

Eucharistický kongres vyvrcholí na Slavnost Těla a krve Páně ve čtvrtek 20. června v 17.00 v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha, kde bude slavnostní mši svatou celebrovat arcibiskup pražský Dominik kardinál Duka. Po mši svaté bude následovat eucharistický průvod do baziliky Nanebevzetí Panny Marie na Strahově se vzpomínkou na kardinála Josefa Berana.

Podle zpráv České biskupské konference

Papež František v Bulharsku a Severní Makedonii

Bohatý program v hlavním městě Bulharska v Sofii

Svatý otec ve dnech 5. - 7. května uskutečnil svou 29. apoštolskou cestu tentokrát do Bulharska a Severní Makedonie. Naposledy byl v Bulharsku v roce 2002 papež sv. Jan Pavel II. Papež František přiletěl do Sofie v neděli 5. května a nejprve zamířil do prezidentského paláce, kde před zástupci vlády mimo jiné prohlásil, že by Bulhaři neměli zavírat oči ani srdce těm, "kteří klepou na jejich dveře". Migranti podle něj utíkají před válkou, konflikty a hroznou chudobou, aby našli "bezpečí a příležitost".

Po setkání se zástupci občanské společnosti následovala návštěva u patriarchy Neofyta, kde římského biskupa přijali také metropolitě a biskupové pravoslavného synodu. Přítomen byl rovněž Simeon II., bývalý bulharský car. Papež František svoji promluvu zahájil velikonočním pozdravem *Christos voskresse!*, na což jeho hostitelé odpověděli: *Vuistinnno voskresse!*

„Rány, které v průběhu dějin vznikly mezi námi křesťany, bolestně drásají Kristovo Tělo, kterým je církev. Avšak možná, že vložíme-li společně ruce do těchto ran a vyznáme, že Ježíš vstal z mrtvých, je náš Pán a Bůh a pohroužíme-li se v uznání svých nedostatků do ran Jeho lásky, budeme moci opět najít radost z odpuštění a v předstihu okusit den, kdy budeme s Boží pomocí oslavovat velikonoční tajemství u jednoho oltáře,“ uvedl ve své promluvě Svátý otec.

Papež František s bulharským pravoslavným patriarchou Neofytem

Po setkání s hierarchií bulharské pravoslavné církve navštívil papež sofijskou katedrálu, nosoucí jméno ruského světce Alexandra Něvského (1218-1263), zbudovanou koncem devátého století, a soukromě se zde pomodlil. Před katedrálou pak následovalo setkání s věřícími, které papež oslovil v rámci polední promluvy před mariánskou modlitbou Regina Coeli. Sešlo se jich zde přibližně tři tisíce.

„On je naše naděje a nejkrásnější mládí tohoto světa. Všechno, čeho se dotkne, se obnovuje a naplňuje životem. Proto se na každého z vás obracím nejprve těmito slovy: On žije a chce, abys žil! On je v tobě, On je s tebou a nikdy tě neopustí. Jakkoli se ty od Něho můžeš vzdálit, vedle tebe je Vzkříšený, který tě neustále volá a očekává, že znovu začneš. On nemá nikdy strach začít znovu, vždycky ti podá ruku, abys začal znovu, povstal a začal. Cítíš-li, že stárneš zármutkem, zástí, strachem, pochybami a selháními, On bude přítomen, aby ti dal sílu a naději,“ řekl papež František.

Posledním bodem prvního dne návštěvy Svatého otce v Bulharsku byla liturgie třetí neděle velikonoční na náměstí kněze Alexandra I. v centru Sofie za účasti přibližně 12 tisíc věřících. Papež ve své homilii komentoval dnešní evangelium (Jan 21,1-19), jež podává zázračný rybolov při zjevení Vzkříšeného Krista v Galileji, a mluvil o Bohu, který volá, překvapuje a miluje.

„Být křesťanem je povolání k důvěře, že Boží Láska je větší než každé omezení či hříchy. Jedna z velkých bolestí a překážek, které dnes zakoušíme, nevzniká ani tak v porozumění, že Bůh je láska, nýbrž ve způsobu, kterým Jej hlásáme a dosvědčujeme a který pro mnohé není Jeho jménem. Bůh je láska, která miluje, rozdává, volá a překvapuje,“ zdůraznil ve své homilii papež.

Návštěva tábora pro uprchlíky

Druhý den papežovy návštěvy Bulharska, pondělí 6. května, byl plný setkání. Začal návštěvou azylového střediska Vraždebna, které se nachází na předměstí Sofie a bylo otevřeno před šesti lety. Ještě před několika lety Bulharsko nepatřilo k cílovým zemím migrujících osob, avšak tato situace se změnila po uzavření balkánské migrační trasy. Počínaje rokem 2015 se bulharská státní agentura pro uprchlíky vyrovnává s 20 tisíci žádostmi o azyl ročně, přičemž stávající střediska jsou schopna pojmout asi 5 tisíc uprchlíků.

Papež se zde pozdravil se zhruba padesátkou lidí, zejména s dětmi ze Sýrie a Iráku a jejich rodiči, a ve svém krátkém pozdravu zdůraznil, že děti nám pomáhají porozumět okolnímu dění: *„Vnášejí radost na vaši cestu, která vždy není krásná a kterou poznamenává bolest z toho, že jste opustili vlast a snažíte se zapojit v jiné. Stále tu však je naděje. Dnešní svět migrantů a uprchlíků je křížem, křížem tohoto lidstva, a oním křížem je množství trpících lidí...“*

Papež udělil 245 dětem první svaté přijímání

Poté se papež František přesunul do městečka Rakovski, ve kterém žije nejpočetnější bulharská katolická komunita. V místním kostele Nejsvětějšího Srdce Ježíšova se shromáždilo 245 dětí ze tří bulharských diecézí spolu s rodiči a katechety, aby během votivní mše k eucharistii poprvé přijaly Tělo Páně.

Kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova v městečku Rakovski, kde Svatý otec podal poprvé eucharistii pod obojí způsobou všem dvěma stům čtyřiceti pěti dětem

Papež František jim v nedlouhé homilii mimo jiné řekl, že podobně jako chlapec z evangelia, který si nesl pět chlebů a dvě ryby, které Ježíš zázračně rozmnožil a nasýtil zástup, i ony dnes pomáhají uskutečnit zázrak tím, že zde přítomným dospělým připomínají jejich první setkání s Ježíšem v eucharistii: „Umožňujete nám dnes, abychom byli znovu na slavnosti a slavili Ježíše, přítomného v Chlebu Života. Jsou totiž zázraky, které mohou nastat jedině, máme-li takové srdce jako vy, které je schopné sdílet, přát, děkovat, důvěřovat a mít úctu k druhým. Přistupovat k prvnímu přijímání znamená chtít se každý den více sjednotit s Ježíšem, růst v přátelství s Ním a toužit po tom, aby také ostatní mohli mít radost, kterou nám chce dát. Pán vás potřebuje, aby mohl uskutečnit zázrak a dosáhnout svoji radosti mnohé vaše přátele a příbuzné.“

Po bohoslužbě se papež odebral do nedalekého konventu sester františkánek, poobědval se všemi třemi bulharskými biskupy. Dva jsou latinského a jeden východního obřadu. V Bulharsku je celkem 57 kněží a 63 řeholnic. Katolíků zde žije 62 tisíc.

Setkání s bulharskou katolickou komunitou

Odpoledne se konalo setkání s bulharskou katolickou komunitou, během kterého si papež vyslechnul tři svědectví – řeholnice, kněze a rodiny. Ve své promluvě Svatý otec vybídl bulharskou církev, aby se stávala domovem se stále otevřenými dveřmi a zdůraznil, že zde pochopil, proč Jan XXIII. tolik miloval tuto zemi a tolik pro něj znamenala. „Pán zde připravoval to, co se později stalo důležitým krokem na cestě naší církve. Mezi vámi vyklíčilo silné přátelství k pravoslavným bratrům, které Jana XXIII. podnítilo k cestě schopné dát zrod vytouženému a křehkému bratrství mezi lidmi a společenstvími,“ uvedl papež František a dále vyzdvihl důležitost sepětí kněze s jeho lidem, neboť kněz bez svého lidu ztrácí totožnost a lid bez jeho pastýřů hrozí rozštěpení.

Modlitba za mír

V podvečer se v hlavním městě konal poslední bod programu papežovy návštěvy v Bulharsku. Na náměstí Nezávislosti se sešli představitelé šesti náboženských vyznání působících v této

zemi, tedy pravoslavných, arménských, evangelických a katolických křesťanů, a dále judaismu a islámu, aby se společně ztišili a každý zvlášť pronesl modlitbu za mír ve světě. Společně si pak vyslechli modlitbu svatého Františka z Assisi, po níž se k přítomným obrátil Petrův nástupce krátkým proslovem, který uzavřel:

„V této chvíli se naše hlasy smísily a jednohlasně vyjadřují vroucí touhu po míru: *Kéž se mír rozšíří po celé zemi! V našich rodinách, v každém z nás a zejména na místech, kde bylo mnoho hlasů umlčeno válkou, udušeno lhostejností a přehlíženo spoluvinným spojenectvím zájmových skupin. Kéž všichni představitelé náboženství, politiky a kultury spolupracují na uskutečnění této touhy, každý tam, kde stojí, vykonáváním úkolu, který je mu svěřen, může říci: 'Pane, učiň mne nástrojem svého pokoje.' Je to přání, aby se uskutečnil sen svatého papeže Jana XXIII., sen o zemi, v níž bude mír doma. Následujme jeho přání a vyslovujme svým životem: *Pacem in terris!* Pokoj na zemi všem lidem, v nichž má Pán zalíbení.“*

Ekumenická modlitba za mír zástupců šesti náboženských vyznání v Bulharsku

Setkání s občanskými představiteli Severní Makedonie

Severní Makedoni navštívil papež František v úterý 7. května. Je jedním z nástupnických států Jugoslávie, která vznikla pokojným oddělením v roce 1991. Čítá pouhé dva miliony obyvatel, o to pestřejší je však jejich etnické a náboženské složení, jak papež František poukázal ve své první promluvě, s níž se v prezidentském paláci obrátil k představitelům vlády a občanské společnosti.

„Vaše země, most mezi Východem a Západem a místo, v němž se sbíhá mnoho kulturních proudů, v sobě soustřeďuje řadu zvláštních rysů tohoto regionu... Dovolte mi však říci, že toto kulturní bohatství je pouhým odrazem vašeho nejvzácnějšího a nejhodnotnějšího bohatství, jímž je multietnické a multináboženské složení tváře vašeho národa, které je plodem bohaté - a proč to neříci - také složité historie vztahů upředelených v průběhu staletí.“

Dvě třetiny obyvatel se hlásí k místní pravoslavné církvi, katolická církev se svými 20 tisíci věřícími představuje v Severní Makedonii nepatrnou menšinu, v níž převažují řeckokatolíci. A i přes velkou „změť“ kultur, etnických a náboženských příslušností

se stala příležitostí k pokojnému a trvalému soužití, v němž se jednotlivé identity dokázaly a mohly vyjádřit a rozvinout, aniž by popíraly, utiskovaly či diskriminovaly jiné,“ ocenil papež František poklidné a bratrské soužití ve vzájemné úctě a respektu.

Papež František pozitivně zhodnotil také roli mladého státu v uprchlické krizi v letech 2015-16, kdy se Makedonie stala důležitou tranzitní zemí balkánské cesty. V úvodní papežské promluvě nechyběla ani zmínka o nejproslulejší rodačce ze Skopje, Matce Tereze z Kalkaty: „Její občanské jméno bylo Anjezë Gonxha Bojaxhiu, narodila se na předměstí Skopje v roce 1910, v Indii vykonávala svůj apoštolát spočívající v pokorném a naprostém sebedarování a prostřednictvím svých sester dosáhla na nejrůznější geografické a existenciální hranice. Jsem rád, že se zanedlouho budu moci zastavit v modlitbě před jejím památníkem, postaveným na místě, kde stával kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, v němž byla pokřtěna. Právem jste na tuto ženu hrdí. Chci vás povzbudit, abyste s nasazením, oddaností a nadějí pokračovali v práci na tom, aby synové a dcery této země mohly podle jejího příkladu objevit, dosáhnout a nechat dozrát povolání, které pro ně vysnil Bůh.“

Na závěr setkání popřál Svátý otec Severní Makedonii, aby se stala „majákem míru, přijetí a plodné integrace kultur, náboženství a národů.“

Návštěva památníku sv. Terezy z Kalkaty

Jedním z klíčových momentů papežova pobytu v Severní Makedonii byla návštěva Památníku Matky Terezy. Moderní stavba inaugurovaná v roce 2009 na místě kostela, v němž byla pokřtěna, hostí malé muzeum s fotografiemi, osobními předměty a několika relikviemi Matky Terezy.

Papež František se nejprve zastavil k tiché modlitbě před sochou svěťce. Poté pokračoval do tamní kaple, kde se shromáždili představitelé náboženských komunit, ale také dva bratrance Matky Terezy, představená místní komunity sester milosrdné lásky a tři spolusestry. Na oltáři s vystavenou relikvií Matky Terezy a několika osobními věcmi hořela pětice svíců, symbolizující v zemi zastoupená náboženství a vyznání.

Papež František pronesl modlitbu, v níž děkoval Bohu za dar života a charisma svaté Matky Terezy, povolání, aby svědčila o Boží lásce mezi nejchudšími Indie a světa. Dokázala prokazovat dobro nejpotřebnějším, neboť rozpoznávala v každém muži a ženě tvář Božího Syna, připomínal papež a tak se stala „modlicím se hlasem chudých a všech těch, kdo mají hlad a žízeň po spravedlnosti.“

Po modlitbě zakončené prosbou o požehnání pro toto město, národ a církev se papež František setkal na nádvoří se stovkou chudých, o které ve Skopji pečují misionářky milosrdné lásky, a požehnal základní kámen budoucího kostela Matky Terezy.

Mše svatá na Makedonském náměstí ve Skopje

Před polednem sloužil na náměstí hlavního města papež mši svatou, které se účastnilo 15 tisíc lidí, kteří přišli nejenom ze Severní Makedonie, ale také z Albánie, Kosova a Chorvatska.

K evangeliu, které podává úryvek z Ježíšovy eucharistické promluvy v Kafarnaum (Jan 6, 30-35), papež František ve své homilii řekl, že „lidé, shromáždění kolem Ježíše tak objevili, že nehladoví jenom po chlebu, nýbrž také po Bohu, bratrství, setkání a společném slavení... Řekněme to mocně a beze strachu - hladovíme,

Papež František při návštěvě památníku Matky Terezy

Pane, hladovíme po chlebu Tvého Slova, schopného vymanit nás z uzavřenosti a samoty, hladovíme po bratrství, které neklade na nás stůl a na přední místo v našem domě lhostejnost, neváznost a hanobení.“

V závěru svojí homilie připomněl František znovu albánskou svěťci, která svůj postavil na dvou pilířích: Ježíši vtěleném v eucharistii a Ježíši vtěleném v chudých!

Setkání s mládeží

Odpoledne se konalo v pastoračním středisku ekumenické setkání s mládeží. Nejprve si římský biskup vyslechl několik svědectví a poté odpovídal na otázky mladých Makedonců, které vyzval, aby neztráceli schopnost snít a byli tvůrci pokoje: „Kde najdeme větší adrenalin než v každodenním obětavém úsilí o to, abychom byli tvůrci snů a naděje? Sny nám pomáhají udržovat vědomou jistotu toho, že jiný svět je možný, že jsme povoláni se do něj zapojit a účastnit se na něm svou prací, angažovaností a činností.“ A dodal, že „realizace snu nicméně obnáší vytrvalost, trpělivost a realismus. Kdo sní ve velkém, má také ve velkém milovat, jako Matka Tereza“ a vzít svůj život vážně jako ona a učinit z něj něco krásného.

Dále Svátý otec zdůraznil, jak je důležité osobní setkání: „Víte, jaké nejlepší lekce se mi dostalo v celém mém životě? Bylo to v hovoru mezi čtyřma očima. Vstoupili jsme do éry technologického propojení, ovšem o komunikaci toho víme žalostně málo. Jsme navzájem přílišně propojeni, ale málo zapojeni. Zapojení vyžaduje život, bytí a sdílení krásných – i méně krásných – momentů.“

Setkání s duchovenstvem Severní Makedonie

Poslední setkání se odehrálo v katedrále, kde papeže očekávali místní kněží a řeholníci se svými příbuznými. Patnácti tisícům makedonských katolíků slouží 22 kněží a 30 řeholnic a řeholníků. Po pozdravu mons. Kira Stojanova, biskupa Skopje, zazněla trojice svědectví, která výstižně dokumentovala pestrou národnostní i rituální situaci makedonských katolíků.

Papež ve své promluvě ocenil tuto mnohotvarost makedonské církve, avšak varoval před hrozcím komplexem méněcennosti kvůli malému počtu věřících: „Pokud se zabýváme sami sebou a vlastní ubohostí, skončíme jako emauzští učedníci. Ústy sive budeme hlásat kerygma, avšak naše srdce se uzavře v mlčení poznamenaném subtilní frustrací, která mu brání v naslouchání Tomu, kdo kráčí po našem boku a je zdrojem radosti a veselosti.“

Podle zpráv České biskupské konference

Několik tipů, jak zacházet s mocí

Každý člověk má nad někým nějakou moc: rodiče, prodavači, vrátní, učitelé, lékaři, vedoucí, řidiči hromadné dopravy... Šéfové, ředitelé, starší spolužáci... Je moc v zásadě dobrá, anebo zlá? Je dobré o moc usilovat? A jak to z křesťanského pohledu chápat? Existují hodnoty a měřítko, podle nichž můžeme moc vykonávat dobře? Zde je dvanáct tipů a zásad jak zacházet s mocí

1. Přijmout moc

Přijměte svou moc a vykonávejte ji. Je to dobrý prostředek ke konání dobra. Světu řekněte ano. Čím více moci máte, tím větší zodpovědnost za dobro nesete. Vykonávejte svou moc s odvahou a důvěrou, s radostí a vděčností, ale i s obezřetností a respektem, s péčí a bázní. Přijměte i svou bezmoc v trpělivosti a pokoře a smiřte se s utrpením, které z ní vyplývá. Dělejte to, co je nutné a možné. Ne víc, abyste nepřetížili sebe ani ostatní, ale ani méně – pak byste nedostáli své zodpovědnosti.

2. Sloužit cílům

Zvažte, jakým cílům a hodnotám slouží vaše jednání. Očišťujte je, aby byly dobré a spravedlivé. Posuzujte svá rozhodnutí podle cílů. Strážlivě a poctivě kontrolujte své motivy. Snažte se o čistý úmysl. Stůjte si za svým přesvědčením, i když bude škodit vašemu postupu výše. Nespádněte do narcistické pasti. Stálost je důležitější než úspěch.

3. Nacvičovat komunikaci

Zapojujte do rozhodování lidi, kteří jsou vám svěřeni. Vyhledejte přímý a čestný rozhovor. Snažte se chápat to, co říkají vaši podřízení, spíše v dobrém, než abyste to odsuzovali. Chovejte se k nim s úctou a laskavostí. Nemůžete vždycky říkat všechno, ale to, co říkáte, má být pravdivé. Nesnažte se zavděčit všem.

4. Začlenit podřízené

Snažte se rozhodovat transparentně a v souladu s těmi, kterých se to týká. Delegujte, co je možné. Motivujte své podřízené ke společnému jednání. Nakolik je to jen možné, snažte se vysvětlit nepopulární a bolestivá rozhodnutí. Zvažte, zda při tom převáží spíše výhody než nevýhody a naopak.

5. Zvažovat zájmy

Pravidelně zkoumejte, jakým zájmům sloužíte – zda vlastním či cizím, čistým či sobeckým, materiálním či duchovním, zájmům instituce nebo lidí. Zaměřujte zájmy k společnému dobru. Učte se znát své slabé stránky a hledejte prostředky, jak je vyvážit.

6. Utvářet vztahy

Ve vztahu k těm, kdo jsou vám svěřeni, usilujte jak o blízkost a důvěru, tak i o odstup a věcnost. Dobře zvažte, s kým můžete být přáteli a jakým způsobem. Učte se znát svou roli, využívejte její možnosti, ale přijměte i její hranice. Využívejte vztahů, ale nikoli sobecky, nýbrž pro dobro všech. Spojte přísnost s mír-

ností podle toho, kdo před vámi stojí, podle okolností i cílů. Všechno dělejte s láskou.

7. Snášet utrpení

Snažte se odhalit psychologické „přenosy“ a přiměřeně na ně reagovat. Snášejte nezralost druhých, ale i svou vlastní. Nechte se strhnout tím, co je neuspořádané a chaotické. Snažte se vydržet samotou mocného a tvůrčím způsobem ji naplňte. Co nejčastěji odkládejte svůj mocenský plášť a pečujte o vyvážený soukromý život.

8. Uznat skutečnost

Buďte poslušní vůči realitě. Přijměte svět takovým jaký je, nikoli takový, jakým byste ho chtěli mít. Pracujte s lidmi, které máte, a ne s partnery, které jste si vysnili. Buďte strážliví a pokorní a neberte se příliš vážně.

9. Ovládat strach

Naučte se znát své obavy – ze ztráty či zániku, z konkurence a pohrdání. Získejte si vůči obavám odstup a naučte se rozlišovat, které z nich jsou neopodstatněné a které naproti tomu naznačují přetíženi či nebezpečí. Nepodléhejte svým obavám příliš rychle, dodejte si realisticky důvěru a odvalu.

10. Hledat pomoc

Nechte se podporovat schopnými rádci, dopřejte dobrým přátelům, aby vám poskytovali solidní zpětnou vazbu, kompetentním odborníkům, aby vás kriticky doprovázeli, a nadaným spolupracovníkům, aby vám pomáhali. Dobří poradci jsou ti, kteří na vás nezávisí a usuzují svobodně. Nepřijímejte žádnou úlohu, která vás psychicky či fyzicky přetěžuje.

11. Být milosrdný

Buďte shovívaví k sobě i druhým a velkoryse odpouštějte. Nemusíte být dokonalí. Bůh je vždycky mnohem milosrdnější, než si představujeme. Ke svým chybám zaujměte správný postoj a přistupujte k nim správným způsobem; pokud je to nutné, i veřejně. Bůh od vás nežadá víc, než dokážete, proto ani nikdo jiný nemá právo vás přetěžovat. Pokud vám ke zvládnutí určité úlohy chybějí příslušné dary, přiznejte si tento nedostatek, a je-li to možné, delegujte práci na jiné.

12. Vzdávat Bohu čest

Neusilujte o svou, ale o Boží čest. Boží čest spočívá v právu a pokoji, v živých a radostných lidech, v lásce a svornosti všech. Používejte všechny lidské a všechny božské prostředky; jsou to důvěra a naděje, víra a modlitba. Nasazujte lidské prostředky, jako by božské ani neexistovaly, a božské, jako by neexistovaly lidské.

*Zpracováno podle knihy
Stefana Kiechle: Jak zacházet s mocí,
kterou vydalo Karmelitánské nakladatelství
Převzato z: www.cirkev.cz*

Pastýřský list otce biskupa Vojtěcha: „Nebojte se!“

Milé sestry, milí bratři,

lod'ka církve pluje v těchto časech po rozbouřených vodách. Je zmítána větrem a vlnami, které vyvolávají strach a pochybnosti a kladou řadu otázek: Má to vše Bůh ve svých rukou? Je to tak, jak si přeje? Jak se může dívat na viny, skandály a hříchy, z nichž ani jediný nemůžeme zlehčovat? Jak se může dívat na nemoci, utrpení, rozbitá manželství a války všeho druhu?

Zde je třeba říct základní věc: Bůh nemá zálibu ve zlu ani v žádném hříchu. A dal nám svobodu, protože svoboda je podmínkou lásky. Nikdo z nás není bezduchou loutkou a v každém svém rozhodnutí můžeme volit mezi dobrem a zlem. Touhu po svobodě Božích dětí jsme spolu se *zřeknutím se ducha zla, všeho co působí a čím se pyšní*, nedávno osobně vyznali při velikonoční vigílii. Přesto stále zůstáváme křehkými lidmi.

Jak konkrétně můžeme žít z daru víry?

V evangeliu svatého Jana jsou popsány dva příběhy odehrávající se na Genezaretském jezeře. Jeden z nich začíná po rozmnožení chlebů, kdy zázrakem nasycení lidé chtějí Ježíše prohlásit za krále, ovšem bez souvislosti s jeho mesiášským posláním. Ale on se od nich vzdálí a vystupuje na horu, aby se modlil, zatímco jeho učedníci sestupují k moři, aby se vrátili domů bez něho. Při velké námaze na moři, které se vzdouvá nárazy silného větru, uveslují za

noc jen šest kilometrů. Zůstávají bezmocní, ve tmě, uprostřed rozbouřených vod.

Nepodobají se tak trochu nám? Se všemi okolnostmi rozbouřeného nočního moře, beznadějným smýšlením, vyčerpáním, zklamanými nadějemi, opuštěností a strachem, jak to dopadne?

A právě v takové chvíli přichází k učedníkům Ježíš. Jenomže oni se ho bojí. Je zvláštní, jak právě tento druh strachu stále přetrvává. A Ježíš ustrašené vyčerpané učedníky utěšuje: „To jsem já, nebojte se!“ Evangelní příběh pokračuje nečekaným způsobem. Učedníci chtějí vzít Ježíše na loď – ale v tom loď přirazila ke břehu, k němuž pluli. O rozbouřeném moři se už nikdo ani slovem nezmiňuje. Je to stále stejné: když se setkáme se svým Pánem, ucítíme pod nohama pevnou zemi. (Jan 6,1-21)

Druhý příběh zaznamenává jednadvacátá kapitola Janova evangelia. Po velikonočních událostech je popsáno stejné moře. Opět v noci, ale tentokrát klidné. Učedníci se vydávají na lov, ale celou noc se namáhají marně. Nechytili vůbec nic. Když začíná svítat a není ještě dobře vidět, kdosi jim na břehu řekne: „Hod'te síť na pravou stranu...“ Poslechnou a v úžasu z toho, co se děje, poznává jeden z nich v tajemném člověku Ježíše.

Jako tehdy učedníci, i my máme mít při našich každodenních námáhách stejnou citlivost, vnímavost, pokoru a touhu po Bohu. Při cestě do práce, při starostech o domácnost, při únavném sezení u monitoru, při nejrůznějších pracovních činnostech a profesích i při prožívání řady běžných životních starostí i radostí.

Jak můžeme posílit naši víru, naději a lásku uprostřed rozbouřených vod nebo při neúspěšné a bezvýsledné práci, do které jsme vložili všechnu svou námahu? Určitě modlitbou. O to intenzivněji v týdnu, který budeme nyní prožívat před slavností Sslání Ducha Svatého. Dále přijímáním svátostí a pravdivým duchovním životem. Denní modlitbou objevujeme Boha stále intenzivněji, svátosti nám v tomto objevování pomáhají.

Každé naše setkání s Kristem v modlitbě, ve svátostech nebo skrze setkání s jinými lidmi je – s nadsázkou řečeno – „pracovní schůzka“, kde se rozdělují úkoly a každý z nás poznává, jak má a může na-

plňovat svůj život a své poslání. Jaké? Dát světu pochopit, že křesťanské poselství – evangelium – je radostná zvěst o osvobození od zla a falešných cest a zároveň silná výzva volit dobro pramenící v Bohu. Modlitba nikdy není ztráta času, ale objevováním jeho hodnoty. Modlit se znamená počítat s Bohem, brát vážně jeho přítomnost, uznávat jeho moc a důvěřovat mu. Modlit se, to znamená dávat se Bohu k dispozici, hledat jeho vůli, odpovídat na jeho vedení v životě. Uvědomovat si, co pro náš život znamená a děkovat mu. Modlitbou, třeba i velmi stručnou, která není bezmyšlenkovitým odhrkáním nějakého textu, bychom měli začínat každou činnost, které se věnujeme.

Jak je to ale ve skutečnosti? Mnohdy jsou naše modlitby jen diktováním Bohu, protože my přece zcela jasně víme, co by měl v tom kterém okamžiku udělat. A někdy je náš prostor pro modlitbu jen chvíle, která zůstane po vypnutí televize či počítače, po odložení knihy nebo časopisu – zkrátka čas, kdy jsme disponováni jen k jedinému, k usnutí. Často naší modlitbě chybí to úplně základní – pokorný postoj Panny Marie. Jen v jeho důsledku mohla Maria říct: „Chci, aby se stalo to, co chceš ty...“ A jen díky tomuto postoji mohla přijmout Ducha Svatého a dát život Spasiteli. Naším úkolem, ať se v životě zabýváme čímkoliv, je povolání ke stejnému mateřskému úkolu: Dát život Kristu a přivádět ho do našeho světa.

V Písmu jsme častokrát a v mnoha souvislostech povzbuzováni slovy: „Nebojte se!“ Vyjdeme-li na cestu s Bohem, octneme se na prahu velkého dobrodružství. S překážkami i s příslibem vítězství. Nevíme, co nás čeká zítra, za měsíc, za rok... Netušíme, jak se bude odvíjet náš život a jakým způsobem budeme povoláni ke službě. Jedinou jistotou na cestě v realitě tohoto světa bude naše srdce s důvěrou obrácené k Ježíši v Duchu, kterého nám dal.

Milé sestry, milí bratři, nebojte se! Ať se vaše srdce v žádné situaci nechvěje ani neděsí.

Za to se modlím a k tomu každému z vás žehnám.

+ Vojtěch Cikrle, biskup brněnský

Pastýřský list z 26. května 2019

Marik Baken

Funeral Services Ltd.

Barbara Marik Baken

Owner Director

In association with
Conboy's Westchester Funeral Home

10501 West Cermak Road

Westchester, Illinois 60154

*Other Funeral Home locations
available upon request*

Direct Line: 773-910-3400

Chapel: 708-562-5900

e-mail:

marikbaken@sbcglobal.net

*Continuing the Marik Family Tradition
of Funeral service*

Czechoslovak Festival Sunday, July 28, 2019

Traditional Food, Beverages, Vendors, Dancing, Live Music, and More!

****NEW LOCATION****

Summit Community Park

5700 S. Archer Road, Summit

11 a.m. - 5 p.m.

FREE ADMISSION & PARKING

CZECH CATHOLIC UNION

5349 Dolloff Road

Cleveland, Ohio 44127

Fraternal Life Insurance

Since 1879

1-216-341-0444

Theresa Aveni, President

Česká misie v Chicagu Vás srdečně zve na **Výroční piknik**

Neděle 25.srpna 2019

od 11.00 a.m. česká mše svatá
potom zábava až do setmění

lesní rezervace

National Grove

Zahrada č. 1

29. ulice a Des Plaines Ave.

North Riverside

Dobré jídlo.

Dobré pití všeho druhu.

Dobrá zábava.

Hudba, tanec, hry pro děti.

Srdečně Vás zveme na
PIKNIK NA DEN OTCŮ
na zahradě České misie

**9415 Rochester Ave.,
Brookfield, IL 60513**

v neděli 16. června 2019
od 12:00 v poledne do setmění

K poslechu, zpěvu a tanci hraje

DJ TONY

vystoupí též

SKUPINA BORŮVKY

Děti z naší české školy zahrají hudební pohádku

O ČERVENÉ KARKULCE

**K jídlu bude jako specialita srnčí guláš,
dále teplé uzeniny, bramboráky a
výborné pečivo všeho druhu.**

**K pití bude chlazená Plzeň, víno a limonády.
Nebude chybět ani zmrzlina.**

Vstup volný

Informace:

708 - 255 5117 nebo 708 - 533 1050

Úloha jáchymovských lágrů v souboji mocností

Ve dnech 17. a 18. května 2019 se v Jáchymově konal již po třicáté pietní akt nazvaný "Jáchymovské peklo". V pátek odpoledne u Rudé věže smrti v Dolním Žďáru, v sobotu dopoledne byla v kostele sv. Jáchyma mše a poté se před kostelem kladly věnce a květiny. Následující proslovy významných politiků, zástupců církve a pamětníků připomněly tehdejší těžkou dobu našeho národa, který byl ovládnán sovětskými, ale i našimi bolševiky. Pietní akt Jáchymovské peklo je důstojná vzpomínka na utrpení vězňů komunistického režimu v lágrech, především v Jáchymově, v Horním Slavkově a v Příbrami. Je správné toto utrpení připomínat, nezapomínat. Ale jak to, že zde najednou byly lágry? Jak to začalo a proč? Pochopení a popsání ducha tehdejší doby je úkol, který je i pro historiky a literáty velice obtížný. Pro popsání podmínek té doby, mezinárodních i vnitrostátních souvislostí se musíme, alespoň stručně, vrátit daleko do minulosti.

Od objevu uranu k atomové bombě

Vzorek kovového uranu

ve vyrobil až roku 1841 Francouz Eugene M. Peliugot. Kovový uran je stříbrně bílý s hustotou $19,1 \text{ g/cm}^3$ a tavicí

V roce 1789 německý chemik a lékárník Martin Heinrich Klaproth oznámil a před Pruskou akademií věd v Berlíně přednesl objevení nového prvku, který předběžně pojmenoval podle nově objevené planety uran. Pro své bádání použil smolinec z Jáchymova a z Johanngeorgenstadtu. Avšak kovový uran poprvé vyrobil až roku 1841 Francouz Eugene M. Peliugot. Kovový uran je stříbrně bílý s hustotou $19,1 \text{ g/cm}^3$ a tavicí

teplotou 1850°C . Výzkum v 19. století se zaměřil převážně na využití různých forem uranu pro výrobu barev. Roku 1854 Jáchymovská uranová továrna na výrobu uranových barev vyrábí již několik let barvy podle postupu chemika Adolfa Patery. Konec devatenáctého století přinesl další důležité výsledky vědeckého bádání. Roku 1895 Wilhelm Conrad Röntgen objevil neviditelné elektromagnetické záření, dnes známé jako paprsky X nebo röntgenové záření. Tím vyprovokoval další vědce bádát v této tajemné, zajímavé oblasti. Roku 1896 byl ohlášén objev přírodní radioaktivity. Antonie Henri Becquerel, francouzský profesor fyziky při výzkumu fluorescenze zjistil, že uranová ruda vyzařuje neviditelné záření. Později tento jev jeho žáčka, Marie Curie Skłodovská, pojmenovala radioaktivita. Roku 1898 Marie Curie Skłodovská a její manžel Pierre Curie objevili ve zbytcích uranových rud po výrobě uranových barev z Jáchymova nové radioaktivní prvky, polonium a radium. Roku 1903 **Pierre Curie prvně obrací pozornost na energii radioaktivních prvků** a měří energii vyzařovaných paprsků. Ernest Rutherford objevil roku 1911, že atom má pevné jádro (planetární model atomu). Roku 1913 Niels Bohr zjistil, že atomové jádro obkružují elektrony a to na přesných drahách.

Vědci, kteří se podíleli na objevení vlastností uranu.

V období mezi první a druhou světovou válkou byla uskutečněna řada dalších významných objevů, jako byl v roce 1919 objev Nielse Bohra, že v jádru atomu existují také protony.

E. Rutherford uskutečňuje první jadernou přeměnu. Angličan James Chadwick objevuje neutron bombardováním berylia α -částicemi z polonia a určuje stáří atomu. Heisen-

Laboratoř Otty Hahna, kde objevil štěpení jádra atomu

berg prohlašuje, že jádro atomu sestává z protonů a neutronů. Nelze opomenout ani revoluční objev Alberta Einsteina o vztahu hmoty a energie (teorie relativity). Roku 1933 maďarský fyzik Leo Scillard teoreticky upozorňuje na možnost rozštěpení jádra atomu. Mohla by následovat řetězová reakce. **Tehdy panovalo mezi vědci přátelství, se svými úspěchy se neskrývali, kolegům sdělili veškeré informace, aby jejich práci mohli ověřit, popř. v ní dále pokračovat.** To ale vše rázem skončilo, když Otto Hahn se svým asistentem Fritzem Strassmannem v prosinci 1938 publikovali postup vedoucí k rozštěpení jádra atomu. Otto Hahn byl svým objevem překvapen, sám tomu ani nemohl uvěřit a proto ho konsultoval s bývalou kolegyní fyzičkou Lízou Meitnerovou, která musela z Německa utéct. 16. ledna 1939 byl v Dánsku proveden pokus, který ověřil práci Otto Hahna (Líza Meitnerová, Stockholm a O. R. Frisch, Kodaň). 28. ledna podali v Berlíně také O. Hahn a F. Strassmann důkaz štěpení atomu, přičemž se uvolňuje ohromné množství energie. Prakticky ve všech zemích okamžitě projevil zájem vojenské kruhy. Vše se utajilo, nic se o štěpení atomu nesmělo publikovat. Německo zakázalo dosud volný prodej uranové rudy z Jáchymova a vojensky zajistilo doly. Albert Einstein informoval dopisem prezidenta Spojených států Roosevelta o vlastnostech a možnostech štěpení atomu a následné řetězové reakce. Na podnět prezidenta USA byla svolána komise a v podstatě začíná tajný program Manhattan pod vedením Jacoba R. Oppenheimera. V SSSR se koná všesvazová vědecká konference, moskevští vědci jsou k možnosti uskutečnění řetězové reakce velmi skeptičtí.

Nastává atomová éra

Ve Velké Británii skupina vědců v organizaci MAUD prověřuje možnost zhotovení atomové bomby. Zpráva skupiny MAUD v roce 1941 sděluje, že vyrobit atomovou bombu je reálné a že by mohla být zhotovena do roku 1943. V USA prezident Roosevelt vydává přímo příkaz pro Office of Scientific Research and Development atomovou bombu

vyrobit. V Německu se stále klade hlavní důraz na konvenční zbrojení. V Jáchymově (tehdy Německo) francouzští a belgičtí váleční zajatci nahrazují horníky uranových dolů, kteří jsou povoláni do armády. V Jáchymově vznikají první lágry - zajatecké tábory pro francouzské a belgické válečné zajatce. Ti byli na nátlak Mezinárodního červeného kříže nahrazeni sovětskými válečnými zajatci.

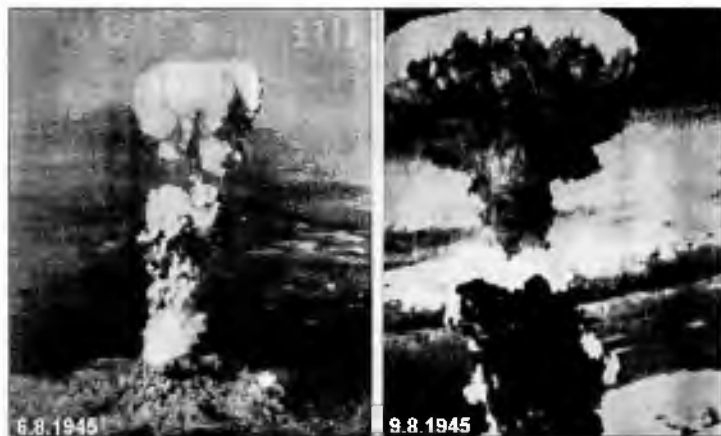
Atomový program dále pokračuje. V SSSR v roce začíná program s cílem vyrobit A-bombu. Zodpovědnost přebírá Berija. Mezitím je v Quebecu podepsána dohoda mezi USA a Velkou Británií s cílem začlenit britský výzkum do projektu Manhattan. V roce 1944 se intenzita prací ještě stupňuje. Je podepsána mezinárodní smlouva mezi Velkou Británií, USA a Belgií o výhradním využití belgické uranové rudy z Belgického Konga těmito mocnostmi. V lednu 1945 začíná SSSR těžit uranovou rudu v Bulharsku. V únoru téhož roku dostává Berija od agenta KGB souhrnnou zprávu o československém uranu. V březnu 1945 jedná Sovětský svaz s československou exilovou vládou a žádá jáchymovský uran. Od konce května pracuje v oblasti Jáchymova a Krušných hor sovětský Geologický průzkum za účelem vyhledání dalších uranových ložisek. Jak nutně Sovětský svaz potřeboval uran ukazuje skutečnost, že byla odvezena otlučená omítka z opuštěných domů i některé kameny z jejich zdí, dokonce i minerály z muzejní sbírky.

Co se dělo severně od Krušných hor v Německu v sovětské okupační zóně. Konec května a červen 1945 je ve znamení transportů z Německa do SSSR – 7 transportů s 380 plně Sovětský

voják hledá uran

naloženými vagony. Z různých míst bylo odvezeno 250-300 tun uranové rudy, 7 tun kovového uranu, dále veškeré zařízení fyzikálního ústavu a také zařízení z chemicko-metalurgického závodu. Současně bylo přestěhováno do SSSR 39 německých vědců a 61 jejich rodinných příslušníků. Jeden z těchto vědců se později stal ředitelem spojených jaderných výzkumných ústavů RVHP v Dubně, nacházející se cca 40 km severně od Moskvy.

Atomové bomby svržené na Hirošimu a Nagasaki.

Dne 16. července 1945 se Američanům podařil v poušti v Novém Mexiku pokusný jaderný výbuch - první na světě. Následovalo svržení atomových pum 6. srpna na Hirošimu a 9. srpna na Nagasaki. I když to znamenalo konec druhé světové války, Sověti to považovali za ukázkou síly proti nim. Teprve o několik týdnů později uznali pravý důvod - ukončení války. Mezitím se rozběhly závody ve zbrojení. Již tři týdny po Hirošimě zkoumají sovětský NKVD generál Michajlov a sovětský geolog Aleksandrov doly v Jáchymově. Po jejich návštěvě, dne 11. září 1945 jáchymovské doly obsazují oddíly Rudé armády z Annabergu, i když Jáchymov se nacházel za demarkační linií v americké zóně. Generální štáb československé armády tápe a ptá se, jak se má zachovat. Předseda vlády Zdeněk Fierlinger odpovídá že nijak, protože již měl připraven text dohody se Sovětským svazem. Přísně tajná dohoda o přenechání naší uranové rudy Sovětskému svazu byla podepsána dne 23. listopadu 1945.

Nabídka pro prospektory pro hledání uranových ložisek v USA

Začala honba za uranem jak v SSSR, tak i v USA. Sovětům stále ještě dlouho nestačí dosud vytěžené množství uranu, neboť pro štěpení vhodného U^{235} je ho v uranu jen asi 7%, většina je U^{238} . V Moskvě je dne 14. září sestaven expediční sbor za účelem hledání uranu na německé straně Krušných hor. Svou práci začíná dnem 26. září 1945 s ředitelstvím v Drážďanech. Vše bylo pečlivě utajeno. Američané své zásoby uranu spotřebovali pro bomby na Japonsko. Proto také na území USA se intenzivně hledají nová ložiska uranové rudy, avšak jiným způsobem. Prodává se vybavení pro prospektory, od radiometrů přes krumpáče a stany až po jeepy. Nálezce si mohl vykolíkovat claim, musel však umožnit průjezd na sousední pozemky. V případě nálezů uranového ložiska jeho claim odkoupil stát a hodně šťastných nálezců na uranu zbohatlo.

V probíhajících závodech ve zbrojení, které vyvrcholily karibskou krizí, si připomeňme některé důležité mezníky. V květnu 1947 je zřízena sovětsko-německá akciová společnost pro těžbu uranových rud, která je z důvodu utajení prezentována jako společnost pro těžbu barevných kovů. Byla pojmenována Wismut. Vedení společnosti je v Moskvě. Do Jáchymovských dolů se provádí masivní nábor. V Československu v roce 1948 začíná příkazová ekonomika podle SSSR. V oblasti Jáchymova poblíž dolů se zajatecké tábory mění na tábory nucených prací. Do nich se posílají pracovní síly podle sovětských zkušeností a vzoru - na základě vykonstruovaných procesů nebo i bez procesu. Vznikají nové tábory.

Sacharov (vlevo) a Kurčatov (vpravo)

Dne 29. září 1949 se na pokusné střelnici Irtyši u Semipalatinsku v Kazachstánu uskutečnil výbuch sovětské atomové bomby (I. V. Kurčatov)! Na druhé straně Atlantiku 1. ledna 1950 vydává prezident USA Harry S. Trumann příkaz k výrobě vodíkové bomby, která má být několikanásobně silnější než je atomová bomba. Výzkum byl úspěšný a 1. listopadu 1952 se na atolu Eniwetok uskutečnil výbuch první americké vodíkové bomby. Bylo však potřeba mít veliké chladičské zařízení. Ani v SSSR nezháňeli. 12. srpna 1953

Spojené státy testují první vodíkovou bombu 1. listopadu 1952

se povedl výbuch sovětské vodíkové bomby, kterou mohlo unést letadlo. Bomba byla navržena podle vedoucího projektu Sacharova, pozdějšího dizidenta a kritika sovětského režimu. Sověti poprvé získávají vedení v závodech ve zbrojení. V Jáchymově je uranové ložisko vytěženo v roce 1960. Sovětští vedoucí, poradci a další pracovníci z Jáchymova odchází. Nastává postupné ukončení těžby uranu v oblasti Jáchymova, úplná likvidace pozůstatků dolů i táborů. Oficiálně Jáchymovské doly ukončily činnost v Jáchymově v roce 1964 na slavnostním zasedání v Radium Palace.

Jáchymovské doly a lágry

Státy jako Československo, NDR, ale i Belgie byly jen malí hráči v soupeření mocností. Tím méně Jáchymov. Ale i malý hráč má své starosti, bolesti, radosti. V Jáchymově bylo více utrpení než radosti. I jáchymovské lágry měly svou historii, důvod a podmínky vzniku. Nacházely se zde tábory:

1941 – pro francouzské a belgické zajatce

1942 – pro sovětské válečné zajatce

1946 – pro německé válečné zajatce

1948 – vznik „jáchymovského gulagu

Uvádí se dva **důvody vzniku lágrů** v oblast Jáchymova, později Horního Slavkova a Příbrami.

První byla potřeba pracovních sil. Bez masového nasazení trestanců by v 50. letech nebylo možné splnit sovětské požadavky na dodávku uranové rudy. I za války a po válce byly tyto lágry pro pracovní síly v dolech.

Druhý byl nástroj perzekuce politických odpůrců komunizmu je těžko udržitelná představa jako důvod vzniku lágrů. Ale potřeba pracovních sil pro národní hospodářství včetně těžby uranu byla vítanou záminkou a příležitostí, jak se zbavit možných politických odpůrců a protivníků.

Cvičení psi - hlídači lágrů

V zásadě existovaly dva typy jáchymovských lágrů (táborů). V první řadě to byly lágry, kam byli umístěni potrestaní na základě soudního rozhodnutí. Jejich pojmenování se často měnilo.

- TPT (trestanecké pracovní tábory 1949-50)
- PÚV (pracovní útvary vězňů 1950)
- PTO (pracovní tábory odsouzených)
- PTP (pracovní tábory potrestaných)
- NPT (nápravné pracovní tábory 1954-61)

Druhým typem táborů byly lágry, kam se vězni dostali pouhým rozhodnutím krajské trojky nebo krajské pětky bez soudu. Tyto tábory se jmenovaly tábory nucených prací **TNP**. V Československu byly desítky TNP, např. v Jáchymově Vršek, Nikolaj, v Příbrami Vojna, další TNP byly v městech Brno, Pardubice, Č. Budějovice, Handlová, Třinec a v mnoha dalších. Vězňové v TNP byli nazýváni chovanci.

Tábory nucených prací se rozlišovaly na (stav ke dni 29. 7. 1949):

- Těžké (doly, hutě)
- Normální (stavby, cihelny, lomy, vápenky)
- Lehké (zemědělství, dílny)
- Pomocné (udržovací práce v TNP)

Současný historický výzkum podmínek v jáchymovských táborech je prováděn historiky, ústavy i jednotlivci. To je nesmírně obtížný úkol, protože je k dispozici jen velmi málo skutečně použitelných informací. Jsou to především informace „zvenku“ – zápisy z kontrol, příkazy a další dokumenty. Snad neexistuje v našich dějinách jiné období, kdy se dokumenty vyhotovovaly ne proto, aby skutek, událost objasnily a zdokumentovaly, ale proto, aby pravou skutečnost zakryly, zatemnily, překroutily, ospravedlnily. Pro současný výzkum jsou použitelné dokumenty označené jako tajné a přísně tajné, které byly vyhotovovány pro nejvyšší tehdejší orgány. Těch se uchovalo pouze minimum, také sovětské archivy jsou dosud nepřístupné. Druhým typem jsou informace „zevnitř“ – vzpomínky vězňů. Vyšlo několik knih na základě vzpomínek vězňů. Získáváme pouze úzký pohled na osudy konkrétních jednotlivců, na jejich život v táborech, na chování ostrahy k vězňům, ale ne **celkový pohled** odpovídající tehdejším poměrům a situaci. Navíc určitě čas musel něco zavát, objevují se i neúmyslné nepřesnosti.

Ostraha byla důležitým článkem lágrů i celé oblasti, proto si zaslouží alespoň několik vět. Dne 5. června 1948 se v Praze konala porada o zabezpečení Jáchymova. Byl projednán a schválen návrh ministerstva vnitra – jáchymovské lázně přemístit do K. Varů, radonová voda se přivede potrubím, které provede a zaplatí n.p. Jáchymovské doly. Potom se Jáchymov uzavře podle zákona na ochranu republiky. Útvar bezpečnosti se posílí o 50 mužů (to jediné se okamžitě stalo). Pro řešení podle předloženého návrhu byly uváděné výhody:

- omezil by se vstup do Jáchymova
- stávající budovy lázní by mohly sloužit dolům

Úpravna uranové rudy Eliáš - na hlavní budově
(velká krychle druhá shora) je „výstižný nápis“ MÍR SVĚTU

Lázně přestěhovány nebyly, rozlehlé území Jáchymova bylo uzavřeno a dostalo zvláštní režim. Vznikl útvar Jeřáb (1. února 1949), který zprvu měl na starosti pouze vnější ostrahu. Uvnitř táborů střežili vězňové NPT, chovance TNP a německé zajatce členové Sboru vězeňské stráže (SVS). Teprve později útvar Jeřáb zajišťoval i ostrahu uvnitř táborů.

Věž smrti (nebo také Rudá věž smrti)
dnes národní kulturní památka České republiky nacházející se
ve Vykmanově u Ostrova v okrese Karlovy Vary.
V 50. letech 20. století budova sloužila jako třídírna uranové rudy
v komunistickém pracovním táboře Vykmanov II.

Útěrky a riskování smrti

Jak život v lágrech snášeli vězňové. O tom vypovídá množství útěků, kterých bylo hodně, i když naděje na úspěšný útěk byla mizivá.

1949 uprchlo 143 vězňů

1950 uprchlo 98 vězňů

1951 uprchlo 156 vězňů

Když uprchlíka dopadli, čekalo ho bití, mučení, korekce.

*Útěk nemá volby, nemá naději,
je však zřejmé, že je určitým
odrazem objektivních poměrů.*

Historik Jan Nedvěd

Z Jáchymovska bylo zastřeleno 16 útěkářů:

Antonín Sluka	1. 10. 1949
Štefan Korčák	29.10.1949
Zdeněk Macán	4. 5. 1950
Hynek Horák	5. 7. 1950
Josef Tyfa	19. 8. 1950
Daniel Štěpán	5. 9. 1950
Ilja Stalev Chubenov	11. 9. 1950
Rudolf Kindl	28. 9. 1950
Jindřich Táborský	9. 10. 1950
Josef Dvořáček	2. 1. 1951
Jaromír Čapák	5. 10. 1951
Jan Fischer	26. 10. 1951
Jan Pruy	17. 2. 1952
Václav Zeman	12. 11. 1953
Josef Ježík	7. 6. 1956
Ladislav Dokonal	2. 10. 1956

František Šedivý v knize Legie Živých
uvádí v období 1949-1959 počet:

Uprchlých vězňů:	584
Z toho postřeleno:	151
Zastřeleno:	31

Hodně útěků bylo vyprovokováno. Vyprovokování byla běžná metoda StB, nejen v lágrech. Byla vyprovokována řada "protistátních" jednání, aby bylo umožněno zatýkání, procesy, perzekuce. Byla to velice účinná, profesionálně prováděná metoda, prakticky všude.

Umístění táborů

Kde se tábory nacházely. Byly budovány většinou poblíž dolu, kde se těžila uranová ruda, aby to vězňové, kteří představovali pracovní síly, neměli daleko do práce. Až na málo výjimek byly tábory pojmenovány podle dolu, jako důl i tábor Svornost, Rovnost, Nikolaj, Bytíz. Tábory Mariánská, Vykmanov, ústřední tábor také nebyly daleko od dolu, ale jmenovaly se podle místa. Samozřejmě se pro tábory užívalo kódové označení. Z původních táborů nucených prací (TNP) se časem také staly nápravně pracovní tábory (NPT).

Co dnes zbylo?

Vyhrabaný kus dřeva s ostnatým drátem

Zabetonovaná jáma Eliáš

Pietní vzpomínka u skautské mohyly

Nezapomeneme!

Dobu i tehdejší utrpení stále připomíná

Pietní akt „Jáchymovské peklo“

- každoročně v květnu pořádá KPV (letos bylo 30. výročí)

Naučná a procházková stezka „Jáchymovské peklo“

- vybudoval hornický spolek Barbora, obnovila společnost Jáchymovští vězni.cz, udržuje město Jáchymov

Štola č.1

- vybudoval hornický spolek Barbora, provozuje Sokolovské muzeum

Národní kulturní památka „Věž smrti“

- KPV usiluje o převod do majetku státu

Skautská mohyla Eliáš

- každoročně koncem září se koná vzpomínkové shromáždění skautů s položením kamene na mohylu s křížem

Různé přednášky, publikování, výuka mládeže

*Připravil Jarošlav Ohec
Jáchymov, Česká republika*

Skautská
Mohyla Eliáš

Per ardua ad astra

Přes překážky ke hvězdám (4)

Vzpomínky slovenského letce Fredericka Tornila alias Vladimíra Krmana

Letadla typu Arado ve formaci

Lyžaři na Inovci

Jednou v lednu 1952 se nám naskytla příležitost cvičit důstojníky přefazené od dělostřelectva k letectvu. Bylo to podle sovětských předpisů, kde pilot, dělostřelecký důstojník, řídí palbu zbraní přímo na cíle. Výcvik na Aradu byl další fází jejich výcviku k přechodu na bojový Iljušin Il-10. Poslední etapa bylo skupinové létání. Léтали jsme ve dvojicích. Při tomto letu byl vedoucím podporučík Zdeněk Krejzl a já se žákem jsme byli na křídle. Bylo pěkné lednové odpoledne a naše poloha byla východně od Nového města nad Váhem. Blížili jsme se k Inovci. Svahy byly plné lyžařů a Zdeněk rádiem zavelel: „Jdeme na to!“ Než jsem mohl zvážit situaci, číslo se musí vždy držet vedoucího, tak už jsme byli po provedení zvratu v střemhlavém letu tak nízko nad svahem, že za námi vířil sníh a lyžaři před námi padali k zemi. To byla podívaná! „Chlámali“ jsme se jako pomínutí. Po náletu, bojovou zatačkou do leva jsme měli dobrý výhled na celkovou situaci. Lyžaři se posbírali ze země a tak jsme v dobré náladě pokračovali domů na základnu. Po přistání

jsme si ještě slíbili, že „nikomu ani muk!“ Ale co, za krátký čas jsme byli voláni k vedoucímu výcviku a začalo vyšetřování. Tam jsme se dověděli, jaký to byl průšvih. Totiž hlášení, které přišlo na naše velitelství, udávalo, že lyžaři na svahu byli důstojníci z letecké základny v Trenčianských Biskupicích. Tedy skutečný průšvih! Jak nás to jen mohlo napadnout? Výsledek tohoto husarského kousku byl drastický, tedy pro Zdenka. Odsoudili ho k degradaci o jednu hodnost (z podporučíka na staršinu) a mě odsoudili na týden důstojnického vězení, protože jsem ten přestupek nehlásil. Od té doby mohou lyžaři na Inovci bezpečně lyžovat...

S písní na rtech

Snad nejlepší skupinou mých leteckých žáků byl Josef Racko, Pavel Aron a Ladislav Faix. Mimochodem Josef Racko byl plachtař ze zlínského aeroklubu a jeho sestra byla populární zpěvačka Věra Racková. Tito mládenci byli přefazení od mechaniků k leteckému výcviku jako jediní politicky spolehliví, tedy pocházející z dělnické třídy. Všichni

byli členové strany a přes mé politické názory, (které jsem si pochopitelně nechával pro sebe), jsme spolu vycházeli senzačně. Josef Racko zorganizoval vojenský pěvecký soubor. Často jsem se účastnil jeho zkoušek i vystoupení. Na repertoáru jsme měli hlavně ruské písně, které jsem měl rád a často si je za letu zpíval. Snad i tato skutečnost mi zachránila „kůži“, když se o mě začali zajímat političtí pracovníci. Vynaložené úsilí nám brzy přineslo nečekaný úspěch. Na celostátní soutěži vojenský souborů jsme získali první cenu!

Noční nálet

Po návratu z Prahy jsme dokončovali noční létání. Jožo mě požádal, zda bych ho nemohl na pár hodin postrádat, že by chtěl být se svým děvčetem, zdravotní sestrou z piešťanské nemocnice. Říkám: „Proč né, ale vrať se před půlnocí, létáme do dvou hodin!“ Jožo se včas objevil a skočil do Arada. Byla pěkná měsíční noc a my jsme létali na okruzích. Najednou Jožo říká: „Vlado, mám prosbu, vypadněme z okruhu a zaleťme k nemocnici, Marienka bude čekat u okna.“ Odpověděl jsem mu: „Že jsi to ty, tak ať je nějaká sranda!“ Pro jistotu jsme nahlásili naši polohu na okruhu, ale ve chvíli, kdy jsme zhasli světla, jsme už prudce klesali směrem k osvětlenému nemocničnímu komplexu. Jožo to řídil ke straně, kde se v pokoji svítilo a skutečně jeho kráska tam byla. Mávala nám a my jsme ji zdravili ubíráním a přidáváním plynu. Pak jsme se celkem nenápadně vrátili na okruh, zařadili mezi ostatní letadla a pokračovali jako by nic. Pavel a Lad'a byli nadšení, že se nám to tak nenápadně podařilo. Druhý den při snídani jsme slyšeli, jak si jeden děle sloužící stěžoval, že včera kolem půlnoci nějaký blázen létal na domy a vyrušil ho ze spánku... Víc už jsme o tom nesly-

šeli, všechno proběhlo hladce.

Tito má tři „sekáči“ byli první, kteří začali létat na sovětských Mig-15 (S-102) v Žatci. Poslední starty a přistání jsme prováděli bez klapek, aby si zvykli na vyšší rychlosti Migů.

Přípravy na letecký den

Hlášení o přestupcích, tzv. „letecké nekázni“, procházely rukama štábního kapitána Viederspana a s jistotou vím, že je zadržoval, aby se nedostala do rukou velitele školy štábního kapitána Kohoutka. Často jsme dělali paseku. Nízké létání bylo zakázané, ale velmi lákavé. Stejně tak nízká akrobacie. Nejvíce si stěžovali sedláci, když jsme jim nízkým létáním plašili dobytek nebo drůbež. Možná v důsledku toho si mě Viederspan vybral do „akrobatické skupiny“ s nadporučíkem Villiamem Kunem a nadporučíkem Štefanem Heglasen. Vedl nás přes fáze akrobatických prvků až po kvalitně provedené sestavy. Naše letadla byla tři dvojplošníky Jungmann Bu-131 (C-104) s červenými paprsky a křídlech a výškovce.

Odvaha, otevřená nádrž

Staršina Gustav Molnar byl mým mechanikem. Jako takový měl nárok na zalétávací lety. Při jednom takovém jsem nechal Gustu udělat výkrut, ale v poloze na zádech se z nádrže začal hrnout benzin. Výkrut jsme dokončili, ale podle předpisu jsme měli hned přistát. Gusta ale za živého Boha nechtěl, že si nenechá ujít takovou příležitost! Ihned se sám odkurtoval, vyškrábal se na vrch trupu a zavřel nádrž. Jen jsme se báli, aby nás nikdo z letiště neviděl, to by bylo zle! Gusta potom pokračoval v akrobatických cvicích, které kdysi dělal na větroních.

Technické provedení

Program našeho vystoupení byl vzrušující: Z výšky 900 metrů se prvky akrobacie rychle střídaly. Bylo jich víc než půl tuctu a končily „čertovým kolem“, kde všechna tři letadla byla v proudu jedno za druhým a v přemětech se blížila k zemi. Jeden z nás, ten

Cvičná a akrobatická letadla Bucker Bu-131 zvaná Jungmann

nejnižší, vybíral tento akrobatický obrat jen desítky metrů nad zemí. Defilé nad tribunou v sevřené formaci mělo ukončit náš výstup.

Štefan Uher, redaktor Obrany lidu, o nás napsal pěkný článek s fotografií naší trojice u akrobatických dvojplošníků a rádio Bratislava 14. září vysílalo rozhovor s námi. U nás doma na Kalvárii jsme společně s Gustou, Jožem, Molísem, Janem a rodiči, kteří byli tentokrát nadšení, poslouchali odpolední relaci vojenského rozhlasu. Nudná politická diskuse jako: „Po vzoru Stalinských sokolů,“ „oddanost straně a dělnické třídě“ a podobně byly vyčerpána mými dvěma kolegy, což jsem byl rád, a já jsem mohl bez předstírání a s nadšením popisovat technické provedení naší akrobacie. Na závěr nám ještě zahráli oblíbenou leteckou: „Pereljotnyje ptici“ (Přelétaví ptáci) :

Potomu, potomu što my piloty,
nebo nas, nebo nas rodimyj dom,
pervym dělom, pervym dělom samolety,
nu a děvuchy, a děvuchy patom!

Zklamání

Jako naschvál vedoucí naší skupiny Villiam Kuna byl týden před leteckým dnem převelený do VTA v Brně, a tak naše nacvičená akrobacie pro letecký den v Bratislavě padla. Místo nás tam poslali skupinu z Olomouce. Žádné prosebné depeše na Ministerstvo národní obrany nepomohly. Villiamovo studium na Vojenské akademii mělo služební přednost. Náhradního vedoucího naší skupiny nebylo možné tak rychle zacvi-

čit. S Villiamem jsme byli dobře sehra- ní! Býval by to byl velký úspěch a hlavně pro mě jako Bratislaváka.

Letecký den se konal 21. září. Náhradní skupina z Olomouce předvedla jen několik akrobatických cviků, nic vzrušujícího. V porovnání s naším programem to bylo neuspokojivé. Po tak velkém našem úsilí a přípravách taková smůla. Úspěch nám chtěl podat ruku, ale...

Tři kamarádi

Všichni jsme pocházeli z Bratislavy – staršina Gusta Molnar (zvaný Dornkapla), staršina Jozef Fleischhacker (Patronka) a poručík Vladimír Krman (tedy já zvaný Kalvária), jsme byli kamarádi ještě z aeroklubu. Po jejich převelení od jiného leteckého pluku k nám jsme se rozhodli, že budeme společně bydlet v Piešťanech. Jejich snaha dostat se do pilotního výcviku byla již mnoho let neúspěšná. Možnost létat u vojenského letectva, byly jen falešné sliby. Pracovali jako letečtí mechanici a jejich stížnosti na nejvyšší místa jim vynesly jen basu, prý nedodrželi pravidla služebního postupu! Znechucení a zklamání neúspěchem a socialistickou ideologií pomýšleli na útěk, a ve mně našli jediného, kterému mohli důvěřovat. Já jsem již delší dobu upadal do nemilosti osvětových pracovníků a byl často obviňovaný z politické neaktivity. Výchova žáků v socialistickém duchu byl požadavek, který jsem neplnil... Členem komunistické strany jsem se nikdy nestal (jako

důstojník!!!) a do Československého svazu mládeže jsem vstoupil až na nátlak svých žáků, když jeden z nich (jaká hanba) byl předsedou svazu. Psal se již rok 1952, kdy politická aktivita byla předpokladem úspěchu nebo neúspěchu. Za to, že jsem stále zůstal ve funkci učitele létání jsem mohl děkovat svým leteckým zkušenostem a potom jistě i znalosti ruských, většinou leteckých písní, které jsme zpívali během letů a v našem souboru.

Rozhodnutí uletět s sebou neslo řadu otázek: co bude s našimi rodiči, jak s nimi bude STB zacházet, jestli jim seberou majetek, jestli, jestli, jestli... Ať už to dopadne jakkoli, bylo důležité, aby naprosto nic nevěděli o našem plánovaném útěku, aby se tak mohli bez rozpaků dostat z nepříjemné situace. Pro jistotu, abychom neuškodili jim anebo nejbližším kamarádům, tak jsme likvidovali všechny kompromitující dokumenty a adresy.

Já jsem se musel též s těžkým srdcem vyrovnat s tím, že musím skončit s Růženkou, neboť by měla velké nepříjemnosti, protože mi byla tak blízká. Životnost komunistického režimu jsme odhadovali nanejvýš na pár roků a aspoň v tom jsem měl útěchu, že se k ní později zase vrátím. Začal jsem chodit s jinými děvčaty, takže po čase už nás dohromady nedávali.

Detasman – Malacky

Podzim 1952 začal na „nátlak shora“ intenzivním výcvikem. Letiště bylo v provozu ve dne v noci. Bylo třeba použít i okolní letiště, jedno v Malackách a druhé v Bratislavě. Žádali jsme o přeložení do Bratislavy, ale rozhodnutí ze „štábu“ bylo Malacky.

Už dříve jsme používali na cestu z letiště domů mého „Ogara-250“. I když motorka byla dvousedadlová, dokázali jsme se vézt na ní všichni tři. Při příležitosti přeložení jsme zvolili trasu přes Karpaty. Budmerice byly na cestě do Malacek a napadlo nás, že by bylo dobré navštívit mého přítele ze základního pilotního výcviku Ludvíka Baxu. Posezení u demižonu budměřického, které Ludvík sám vyráběl, nás přivedlo k debatě o útěku. Ludvík litoval, že ztratil

šanci „přeletět pře železnou oponu“. Byl už nějaký rok v civilu. Přinesl nám výstřižek z novin z poválečných let, kde byly vyznačené okupační zóny v sousedním Rakousku. Tuto informaci jsme potřebovali jako sůl! Už jen představa, že bychom náhodou přistáli v Sovětské zóně v nás vyvolávala paniku. Bez znalosti rozlohy sovětského okupačního pásma bychom byli ztraceni. Díky, díky Lud'ku!

Výškový rekord?

Luděk byl jedním z těch, které nedávno propustili od letectva z politických důvodů. Jednak že byl věřící, dále politicky neaktivní a nakonec to vše urychlil průšvih s poškozením letadla. O co šlo? Při zalétávání dvoumotorového Siebla Si-204 (C3) vzal na let pět mechaniků. Účelem letu bylo vyzkoušet funkci turbín nově nainstalovaných motorů, které mají automaticky začít pracovat ve výšce nad 3000 metrů. Po dosažení stanovené výšky turbíny nevykazovaly žádné závady.

Luděk se ještě rozhodl zjistit dostupnost letadla. Kyslíkové masky neměli, ale přesto pokračoval ve stoupání. Mechanici jeden za druhým „usínali“ (ztraceli vědomí v důsledku nedostatku kyslíku). On však zůstal při vědomí a odvážně pokračoval výš a výš, až též omdlel... Probral se při střemhlavém letu. Když uviděl rychle se přibližující zem, zabral celou silou za řídicí páku (polovolant) a horko těžko vybral letadlo z pádu už jen několik metrů nad zemí! Mechanici se mezi tím probrali z „výškové nemoci“ a byli rádi, že to tak dopadlo. Po obědě při návratu k letadlu si jeden z nich všimnul, že křídla jsou nějak víc ohnutá do „V“ než by měla být. Nevypadalo to až tak hrozně, ale letadlo už nebylo schopné letu. Vedoucí létání začal vyšetřovat! Vina byla na Lud'kovi. Byl obviněn nejen z letecké nekázně, ale i z poškození vojenského materiálu a ohrožení životů posádky. Kádrový posudek k tomu ještě přidal politickou neaktivitu a vyznávání víry, a tak dostal punc „politicky nespolehlivého“. Zakrátko přišel z Ministerstva národní obrany dekret, kterým byl Luděk zbavený poddůstojnické hodnosti a propuštěný z vojenské služby.

Dohoda o rozdělení Německa a Rakouska na 4 okupační zóny (americkou, sovětskou, britskou a francouzskou).

Malacky – letiště Kuchyně

Cesta od Lud'ka byla drsná až příliš! Ogar měl nádrž naplněnou pravým leteckým 100 oktanovým benzínem, dvojtaktní motor táhnul jako divý, ale my tři jsme měli co dělat, abychom se udrželi na tak malé ploše jako jsou dvě motorková sedadla. Cesta se táhla a stoupání se zvyšovalo. Bylo třeba, aby jeden z nás seskočil z motorky, protože ani ne jedničku to motor nemohl zvládnout. Cesta přes Babu stoupala už do výšky 600 metrů, ale s pomocí Gusty, na kterého vyšlo, že nás bude tlačit, jsme konečně dosáhli vrcholu. To bylo „hurá“ a pěkně hlasitě! Cesta dolů až do Malacek byla bez problémů, až na jeden. Gusta najednou říká: „Pro Krista, podívej se na moje boty, skoro mě to sedralo nehty.“ Špičky jeho leteckých bot, které byly hodně drahé, byly úplně sedrané, jak za jízdy nechal nohy škrtat po silnici.

Po denním létání jsme se hnali na Ogarovi do města. Hospoda měla název „U rezavého řetězu“ (jinak komunální podnik města Malacky). Při lahvi dobrého vína jsme plánovali veškeré fáze útěku a vyhlásili „bojovou pohotovost“. Od té doby jsme nosili u sebe pistole a měli u sebe důležitější věci, například já: zápisníček s texty moderních písní a fajku, dar od mých žáků při příležitosti ukončení výcviku. Jeden z nich byl skutečný umělec a z piešťanského ořechu mi vysoustružil

fajku ve tvaru typického afrického „Zulukafru“. Ještě dnes si ji občas zapálím a zavzpomínám na milé chvíle strávené pod křídly letadel.

Pokusy o úlet

Letiště Kuchyňa bylo vzdálené jen tři minuty letu od Rakouských hranic. Jak to bylo vzrušující! Snažili jsme se, abychom byli jeden druhému na dosah ruky a tak jen skočili do letadla a ufrnkli. Nedokázali jsme to nikdy, protože jsme nikdy nebyli v blízkosti jeden druhého. Jožo a Gusta museli doprovázet svoje letadla do hangáru. Úlet by byl fantastický, protože zde nebyla žádná pohotovost stíhačů, kteří by nás mohli pronásledovat. Plánovali jsme letět nízkým letem do Americké nebo Britské okupační zóny. Otázkou ovšem bylo, kolik benzínu by zůstalo v nádrži Arada po denním létání. Snad na tu hodinu (plus) letu by to ještě vydrželo, kdo ví? Možnost úletu byla ideální a vypadalo to, že je to jen otázka několika dnů. Mnohokrát jsme říkali, že naposledy jedeme po této silnici, naposledy pijeme toto víno, naposledy vidíme své blízké. Žili jsme v tranzu splnění našich snů a tužeb...

6. října se naskytla další možnost, avšak dost riskantní. Krátce po poledni skončilo létání pro silný boční vítr a byl dán rozkaz odrolovat letadla ze startovací plochy do hangáru. Za těchto podmínek byl přesun dovolený jen učitelům létání, ne mechanikům. Hned jsem mířil k letadlu, kde u křídla stál Jožo. Vypadalo to slibně! Motory byly sice studené, ale museli jsme to nějak udělat. Byli jsme domluvení, že budeme rolovat co nejpomaleji, držet letadlo na brzdách a udržovat vyšší otáčky, aby se motor zahřál, případně předstírat poruchu brzd a tak získat odstup od ostatních. Nasednutí do stroje by byl jen okamžik a přímý start napříč letištní plochou směrem na Rakousko by neměl být problém. Gusta ale nikde nebyl. Musel doprovázet čtvrté letadlo daleko přede mnou. U hangáru Gusta a Jožo nebyli daleko. Dával jsem jim pokyn hlavou, aby skočili do kabiny, ale Jožo nějak zaváhal. Dával asi přednost střízlivému uvažování, když další mechanici byli v naší blízkosti. Za půl minuty už tato možnost skončila a letadlo už tlačili do hangáru.

Zákaz létání

Další možnost se nám naskytla během víkendu. Během létání kruhů jeden žák tvrdě přistál, poškodil podvozek a zůstal viset na křídle ve třech čtvrtinách přistávací dráhy. Všichni se tam seběhli a my dva s Jožem jsme stáli jako omámeni. Taková příležitost a Gusta je v Bratislavě! Po odtáhnutí havarovaného letadla se začalo znovu létat. Netrvalo to však dlouho a z kontrolní věže byla vypálena červená raketa. Znamenalo to zákaz létání a platilo to, jak jsme se později dověděli, pro celou republiku. Byl dán rozkaz odrolovat letadla z druhého konce letiště do hangáru, tedy druhá možnost úletu v jednom dni! Jožo, jako mechanik tohoto stroje si sednul na zadní sedadlo. Počkali jsme, abychom byli pro odjezdu sami poslední, přidal jsem plyn, letadlo zdvihlo ocas a jen za okamžik bychom byli ve vzduchu. Tak jsme udělali generální zkoušku „zdrhnutí“, ale bez třetího. Bylo by to tak jednoduché, ale uletět bez Gustava bychom nemohli. Znamenalo by to pro něho kriminál. Každý o nás věděl. Byli jsme vedle vzhledem k zákazu létání. Pro jistotu jsme poschovávali pistole a snažili se vygumovat fialovou čáru z tajné letecké mapy označující „železnou oponu“ v případě, že by se mapy musely odevzdávat. Dařilo se to těžko. Čára mizela, ale s ní též vesničky, města a barevný terén. Bylo to ponaučení, jak se to nemá dělat!

Poslední dopisy

Byla tu však ještě jiná věc, která nám nahnala strach. Byli jsme si tak jistí, že se nám podaří utéct, že jsme napsali 6 dopisů, které měly být Ludvíkem Baxou rozeslané do okruhu našich nejbližších. Byly tan uvedené pohnutky, které nás vedly k „cestě za svobodou“. Psali jsme to jako poslední vzpomínku na nás, kdyby se nám při pokusu uletět něco stalo a též varování našemu někdejšímu kamarádovi – plachtařovi Janovi, který se stal členem STB. Byli bychom téměř doplatili na tuto nerozvážnost prozření našeho útěku nebyt chladnokrevnosti kamaráda Ludvíka. Po dobu tří dnů bylo zakázané létání kvůli nějaké politické aféře a nebyly dovolené ani vycházky. Byli jsme stále jako na trní. Okamžitě jak bylo po pohotovosti,

tak naše první cesta byla do Budmeric. Ludvík byl naším příchodem dost překvapený. Vysvětlil nám, že se dozvěděl od známého, co má styky s vojenskou hláskou službou, že jistí vojenští letci utekli do amerického pásma a to v dvojsedadlovém letadle, což se velmi shodovalo s naším plánem. Ludvík byl však natolik rozvážný, že neustále poslouchal západní rozhlas, kde se nic takového nehlásilo, a proto začal pochybovat o pravdivosti zprávy a s odesláním dopisů čekal. „Díky Ti Ludvíku!“ Přirozeně jsme to pořádně zapili a vzali si z toho ponaučení do budoucna.

Havárie na Váhu

Z každodenních aktivit mě vytrhla smutná zpráva o smrti mé známé Evy Kociové v Piešťanech. Při nízké akrobacii aeroklubového Sokola letadlo ztratilo při vertikálním obratu rychlost a dostalo se do pádu, který už se kvůli malé výšce nepodařilo vybrat. Letadlo havarovalo na ostrůvku mezi rameny Váhu u koupaliště Eva. Z hořících trosek se nikdo nezachránil. Zahynuli tři letci z Piešťan Melichač, Nedorost a Kociova.

Po pohřbu jsem se rozhodl navečeřet v důstojnické jídelně. Když mě tam velitel pluku Štábní kapitán Kohoutek uviděl, hned se mě ptal: „Soudruhu poručíku, nemáte být v Malackách?“ Říkám: „Ano, soudruhu štábní kapitáne, ale dostal jsem povolení od velitele letky odjet na pohřeb své známé, která zahynula při havárii civilního letadla.“ Koutek se ptá: „A to byla nějaká vaše příbuzná?“ Říkám: „Ne, jen děvče, které jsem dobře znal.“ Na to mi řekl: „Človče, já se vám dívím, co vás to napadlo přijet sem až z Malacek, myslíte, že vás ještě potřebovala? Doufám, že zítra ráno v pět budete v Malackách, jak ne, tak vás nechám zavřít, až budete černej!“ Později jsem se dověděl, že účast na církevním pohřbu nebyla doporučena... Po havárii mého kamaráda Vilka Žáčka v roce 1949 byla smrt Evy Kociové další rána osudu, kterou jsem musel vydržet.

Pokračování příště.

*Ze vzpomínek
Fredericka Tornila
alias Vladimíra Krmana
předaných redakci Hlasů národa
jeho manželkou Růženou*

MLADÝM

Matka a dcera - nejdůvěrnější a nejbouřlivější vztah

Jak vychovat dceru?

Pár impulsů pro matky k výchově dcer od prvních let až k prahu dospělosti.

- Připrav se na ten nejdůvěrnější a nejbouřlivější láskyplný vztah, jaký kdy zažiješ – s výjimkou vztahu, který jsi měla se svou matkou.

- Sleduj, jak se baví se svými panenkami. Zjistíš tak, jak mluvíš ty s ní.

- Nech ji, ať spadne. Nech ji, ať se zvedne. Nech ji, ať si vypěstuje odhodlání.

- Pamatuj na to, že tě neustále sleduje – jak se staráš o rodinu, jak přistupuješ k Bohu, jak si umíš v životě poradit.

- Pamatuj, že tajemství hlubokých, otevřených rozhovorů v době jejího dospívání spočívá v tom, že s ní budeš tímhle způsobem mluvit už během jejího dětství.

- Uvědom si, že jedním z tvých nejdůležitějších úkolů je, abys jí vstřípla vědomí vlastní hodnoty – abys jí pomohla definovat, kdo je. Jinak to za tebe udělá někdo jiný.

- Pamatuj, že když bude vědět, že s ní maminka je v těžkých chvílích, bude se umět sama obhájit.

- Dopřej jí trochu svobody. Umožni jí, aby se poučila z vlastních chyb, dokud o moc nejde.

- Na druhém stupni už se dá poznat, jakým nadáním Bůh tvou dceru obdařil. A jestli ho skutečně využívá.

- I ten nejzdravější vztah mezi matkou a dcerou bývá poznamenaný vzpourou. Obejmi ji, modli se za ni a čekej, až se vrátí.

- Od malička si s ní povídej o svých očekáváních a morálních hodnotách. Pokud budeš čekat až do její puberty, bude příliš pozdě.

- Pouč jí, že ženu odlišuje od dívky ochota přijmout zodpovědnost za vlastní život.

- Poučovat dceru o Bohu je podobné, jako ji poučovat o sexu. Nemůžeš jí vysvětlit všechno najednou – učíš ji svým každodenním životem.

- Povzbuzuj ji, aby se modlila za lidi, se kterými nevychází. Jednoho dne to můžeš být i ty.

- Řekni jí, aby se nesnažila být lepší než muži. Ať je prostě lepší jako žena.

- I když to může být sebetěžší, přijímej její omluvy. A to s láskou.

- Uvědom si, že i když se často odtahuje, dohaduje a má své nálady, přijdou chvíle, kdy nebude chtít nic jiného, než si s tebou popovídat.

- Říkej jí, kolik radosti ti přinesla do života.

*Vybráno z knihy Máma a dcera
od M. Harrisonové a H. Harrisona,*

kteřou vydal Christian Project Support, s.r.o. - www.ver.sk

Jak vést ty, kteří jsou nám svěřeni?

Ježíš řekl: „Moje ovce slyší můj hlas; já je znám a ony jdou za mnou.“ (Jan 10, 27)

Pastýř, ovce, ovčinec... I když většina z nás nemá už v této době s těmito pojmy co do činění, umíme si představit, jak vypadá stádo, o které se někdo stará, nebo jak dopadnou ovečky, o které nikdo nemá zájem.

Ježíš pastýři nazývá ty, kterým byl někdo svěřen do péče. Nejsou to ale jen církevní autority, ale je to každý křesťan.

Špatný pastýř

- přináší druhým pochybnou zvěst neslučitelnou s Ježíšovým poselstvím,
- nemá ke svým „ovečkám“ žádný vztah, nezáleží mu na nich a sleduje jen svůj prospěch,
- vyvyšuje se nad druhé, místo aby sloužil.

Dobrý pastýř

- je milosrdný a přináší druhým naději,
- druhé doprovází, chrání je a zná je,
- je ochoten se pro druhé nasazovat, odpouštět, respektovat je a tak za ně dávat i svůj život.

Být dobrým pastýřem není jednoduché, ale není to nemožné. V Ježíši máme příklad dobrého pastýře. Budeme-li prohlubovat náš vztah s ním, můžeme pak k němu přivádět lidi nám svěřené.

Podle: www.vira.cz

Miloslav Kašpar,

the Nazi Invasion of Czech and Moravian Lands and the Confiscation of Firearms

Miloslav Kašpar

The son of a local official, Miloslav František Kašpar was born in Prague on February 12, 1914. He attended the Reálka school. An excellent football player, he was offered a contract by Sparta but he chose to go to the army officers' college in Moravia instead. Miloslav Kašpar became a pivotal force of the Czech resistance to Nazi control.

On March 15, 1939 Miloslav Kašpar was with his 1st regiment in Bratislava when the Wehrmacht marched in to the Czech provinces of Bohemia and Moravia and proclaimed them to be a German protectorate (a day earlier Slovakia declared its "independence"). The Germans wasted no time in confiscating firearms from the Czech/Moravian people leaving them unable to defend themselves. Anyone found with firearms faced serious consequences. With this dangerous situation happening in the Czech/Moravian/Slovakian lands, Kašpar left for Poland. After arriving, he joined a Polish military intelligence unit.

Three weeks later he was smuggled into Prague and began commanding a Czech spying unit. Kašpar's brother Josef, listening in on enemy conversations, informed him of details pertaining to the Soviet-German Pact. Josef was later killed by the SS in front of his wife and daughter. Hearing of this, Kašpar led his soldiers back to Poland. There they joined the Czechoslovak Legion but were captured by the Russians.

Kašpar was moved to a series of Soviet prison camps previously occupied by Polish prisoners, whose graffiti stopped in March 1940 when the Russians carried out the Katyn massacre. Released only when Russian-German relations deteriorated, he was then sent to Crimea. After that, Kaspar went to France to take part in the battle at Coulommiers on the Marne. While encountering a badly bombed bridge over the Loire, Kašpar had his men to carry munitions and gun parts under heavy fire. He was awarded the Croix de Guerre for this feat.

After the French surrender, Kaspar arrived in Britain, becoming an interpreter and instructor to the London Scottish (the Czechs having established their government-in-exile in London under Edvard Beneš). As an intelligence officer with the Czechoslovak Legion, he helped choose the team responsible for the assassination of the Reichsprotector Reinhard Heydrich, known as the "Butcher of Prague" in Prague in 1942. The movie *Anthropoid* was made detailing the mission. The Church of

1939 invasion by Nazis in Prague on Václavské Náměstí

Cyril and Methodius in Prague still bares the bullet holes that were used to attack Jozef Gabčík and Jan Kubiš, the two men directly responsible for Heydrich's demise.

When Communism fell in Prague with the Velvet Revolution which commenced on 17 November and ended on the 29 December 1989, Kašpar was awarded the rank of Major-General. He turned it down because the offer came from a former communist. Later when the same honor was presented by President Havel, Kašpar accepted the offer. Kašpar was the epitome of a nationalist. He loved his country and fought fearlessly to save it from Nazism and later Communism. Miloslav Kašpar was also a good friend of my father. In the political state in which we find ourselves in the United States, polarized by gun rights versus gun control, it is important to revert back to the famous quote paraphrased by many "Those who do not learn history are doomed to repeat it."

By Jana Krcek

Attention to Results

I just finished a homework assignment. Yes, even 70-year-old bishops have homework assignments. My management team (officially called the Curial Council) agreed to read and discuss *The Five Dysfunctions of a Team*, written by Catholic motivationalist, Patrick Lencioni. At the top of his list was "inattention to results," what I would call failure to keep your eye on the ball.

So, what is the ball or the results that a bishop and his management team need to keep their attention on? The answer, quite frankly, is the same for us as it is for everyone else in the Church.

Since my life is so connected to the liturgical life of the Church, you won't be surprised that I sought the answer in the liturgy. What does the liturgy center on? From start to finish it centers on the redemption Christ accomplished for us in His death and resurrection and which He will bring to fulfillment when He comes again in glory. In the liturgical year, that center gets special attention during the Sacred Triduum (Holy Thursday, Good Friday and Holy Saturday), Easter and Pentecost. The apex, and the grandest liturgical celebration of the year, is the Easter Vigil.

There, through the lighting of the new fire and Easter candle, the reading of Scripture's account of salvation history (including its conclusion), the blessing of the baptismal water, the baptism and confirmation of new Christians, then the renewal of baptismal promises of cur-

rent members, and finally the Eucharist, the community of faith remembers where it came from and where it is going, and how.

So, from the Easter Vigil, what ultimate result do we see the Church and the Diocese of Joliet striving for? *Getting people to heaven through Jesus Christ.*

It seems so obvious. Yet, it is for me a challenge. So many people, quite unintentionally, try to divert me from this result. I go to meetings, and that result is not on the agenda. People write, call or stop me along the way, asking me to do all sorts of things, rarely if ever to focus on that result. I travel around the diocese, giving homilies and talks but not referring to that result often enough. Nor do I hear or see much evidence of others with their eye on that ball.

Are there other important issues needing results? Absolutely. As we know, there is a serious potential threat right now to prenatal life in Illinois. The continuation of many of our Catholic schools is in the balance. Religious freedom, here and abroad, is under attack. Many other social justice issues clamor for resolution.

The only reason for us to be attentive to the matters of this world - and we should be - is because they are crucial check points on the way to heaven. Indeed, addressing them with the truth and grace of God is a significant part of

how we reach our final destinations and help others get there as well.

Six months ago, I sent to the people of this diocese a pastoral letter, "*Go, He Said.*" At the very beginning, I used the words of Pope Francis to define the purpose of the letter: "I dream of a 'missionary option,' that is, a missionary impulse capable of transforming everything, so that the Church's customs, way of doing things, times and schedules, language and structures can be suitably channeled for the evangelization of today's world..." We proclaim the Gospel so that people might believe and find eternal salvation in Christ. Those are the results we seek, the reason we exist as the Church.

As people in the Diocese of Joliet continue to study, discuss and act upon the pastoral letter, it is essential that we keep our attention on that result.

We members of the Church do so many good things. It's easy to lose our focus. I remember a conversation with a husband and father. He was telling me how going to work and earning a living was the most important thing he did for his family. Are you sure, I asked. If you were to die, what would you want to be known for? What would you want them to say about you?

We need to keep our eye on the ball.

*By Bishop R. Daniel Conlon
Christ is our Hope, May 2019*

Znovu nalezený poklad

Zřícenina hradu Házmburk se nachází na Litoměřicku v Ústeckém kraji České republiky. Stojí na strmém čedičovém útesu 418 m nad mořem. Je snad nejznámější dominantou Českého středohoří. Hradní cesta Vás ke hradu dovede dvěma branami. Nejprve přijdete do Dolního hradu, jemuž vévodí válcová Černá věž, původně opatřená ochozem. Svoje jméno dostala podle tmavého čediče, z něhož byla vystavěna. Výrazný, ve skále vylámaný příkop odděluje Dolní hrad od Horního hradu, kterému dominuje hranolová Bílá věž. Ta byla postavena ze světlých pískovcových kvádrů. Je obklopena vysokou a silnou plášťovou hradbou. Do dnešních dnů se dochovaly už jen zbytky palácových budov a hradeb. Po hradním kostele, zasvěceném sv. Mikuláši, není dnes už ani stopy. Ještě dnes je možné vidět zajímavou hradní cisternu na vodu s nálevkovitým ústím, vytesanou do skály.

K založení hradu došlo snad někdy kolem roku 1250. Původně se tento hrad jmenoval podle přilehlé nevelké, ale významné vsi Klapý. Za tehdejší majitele a zakladatele bývají považováni páni z Lichtenburka. Hrad Klapý od nich roku 1314 získal český král Jan Lucemburský, a ten ho i s celým panstvím roku 1335 prodal Zbyňku Zajícovi z Valdeka. Pan Zajíc hrad Klapý podle tehdejších zvyklostí přejmenoval na moderně znějící Hasenburk = Zajícův hrad. Německý název hradu byl časem zkomolen do dnešní podoby Házmburk.

Nový majitel panství nechal Házmburk zčásti přestavět a rozšířit. Zvolil si ho pak za svoje rodové sídlo. Páni z Házmburka během husitských válek podporovali katolickou stranu, jejich hrad byl pevnou oporou krále Zikmunda. Byl sice husity obléhán a částečně poškozen, ale nikdy nebyl dobyt. Bezpečnost hradu byla tak dokonalá, že v neklidných časech v něm byly ukrývány chrámové poklady pražské katedrály sv. Víta. Poslední větší stavební úpravy hradu byly prováděny kolem roku 1459. Zajícové během staletí o hrad ztráceli zájem a v roce 1558 ho prodali. Slechta si namísto studených hradů stavěla zpočátku renesanční, později barokní zámky.

Již v roce 1586 je hrad Házmburk v písemných záznamech uváděn jako pustý. V roce 1594 byl zkonfiskován, roku 1602 se stal majetkem českého krále. V roce 1613 přešel hrad a celé jeho panství do vlastnictví pánů ze Šternberka. Roku 1676 ho vlastnili Dietrichštejnové, od roku 1858 jejich příbuzní Herbersteinové. Hrad byl však opuštěný a chátral. Teprve až ve 2. polovině 19. století byl jako romantická zřícenina opravován. Poslední stavební úpravy na hradě Házmburk probíhaly před několika roky, kdy byly zajištěny staticky narušené zdi. Od té doby jsou zříceniny hradu Házmburka přístupné veřejnosti. Bílá věž je dnes upravena na rozhlednu.

S hradem Házmburkem je spojeno mnoho pověstí a bájí, které inspirovaly české umělce K. H. Máchu, Sv. Čecha, E. Fillu, aj. Povězme si jednu z nich!

Ve vsi Klapý pod Házmburkem žil kdysi chalupník Jíra. Jeho chalupa byla nejhezčí v celé obci, protože kdykoliv měl od polních prací volnou chvíli, tak na chalupě něco zlepšoval, přistavoval a přestavoval, až byla jako z cukru. Stejně tak se tužil na dvoře, v zahradě i v sadě za domkem. Tam pěstoval v celém kraji nejlepší druhy jabloní. Jeho 2 kravky dávaly hodně kvalitního mléka, protože Jíra neustále vymýšlel, čím je lépe krmit a jak je nejlépe ošetřovat.

Však se také měl o koho starat. Měl hodnou, mladou a hezkou manželku a 2 děti jako květy. A protože byl i sám mladý a zdravý, neměl vlastně, co si ještě přát. Ve vsi se jeho chalupě neřeklo jinak než „U šťastných“. A nejpodivnější bylo, že jim nikdo nezáviděl. To proto, že Jíra a jeho manželka byli každému dobrými sousedy. Kde bylo zapotřebí, tam rádi vypo-mohli. Ale pak se něco pokazilo. Jíra se změnil, začal se toulat. Někdy se ztratil na celé 3 dny. Když se ho zeptali, řekl jen: „Byl jsem v Praze“. Uvědomil si totiž, že kdyby měl více peněz, že by mohl kolem své chalupy uskutečnit mnohem více vylepšení.

Jednou, když zašel do místní hospody, zaslechl nějaké řeči o zřícenině hradu Házmburk. Starý ovčák vyprávěl, že kdesi poblíž hlavní strážní věže je zasypán vchod do podzemní chodby. Ta chodba je

náramně dlouhá a na jejím konci je sklep, ve kterém je ukryt velikánský poklad. Od toho okamžiku Jíra ovčákovo vyprávění už dále neposlouchal a proto ani neslyšel, že poklad hlídá jednoooký obr spolu se třemi feznickými psy, kterým šlehá oheň z jejich tlam. V tom okamžiku se totiž rozhodl, že si pro házmburský poklad dojde, a to hned! Zvedl se, hostinskému hodil na stůl 2 groše a už byl z šenkovny pryč.

Ještě téhož večera, když šla jeho žena do chlívků podojít kravky, vykradl se Jíra s lucernou a motykou z domova a zamířil vzhůru na házmburský kopec. Už bylo tma, když stanul u kulaté Černé věže. Za slabého světla lucerny obhlížel každou skulinu, motykou uvolňoval kameny, ale všechno marně. Ještě potřikrát se zvečera vydal na výzkumnou cestu. A zrovna na konci posledního pokusu uviděl pod širokými listy divoké lopuchy otvor do země. Rázně se vsoukal do díry v zemi, která se záhy rozšířila v chodbu. Teď už neměl Jíra pro nic jiného mysl, než jak dojít na konec chodby, kde na něho čeká poklad. A když se za ním chodba zřítíla, nebylo už návratu. Ke všemu se mu po několika krocích postavila do cesty zeď, která cestu přehrazovala a uzavírala.

Bez naděje na záchranu pozvedl motyku a udeřil do zdi. Kus zdi se vylomil. Udeřil podruhé a potřetí. Tu se před ním ve zdi otevřel otvor, kterým mohl snadno projít. Ke svému překvapení se ocitl v malém sklípku, jaký měl ve své chalupě. A když ze sklípku vyšel do další místnosti zjistil, že se nachází ve svém vlastním domku. V koutě naproti se tísnili jeho manželka a obě jejich vystrašené děti. Byly vyděšeny a hleděly, kdo nebo co se to k nim v noci tak násilně dere. Pro hluboké dojetí nemohl Jíra dlouho vůbec mluvit. Se slzami v očích pak svým drahým řekl, že teprve teď našel největší poklad, svoje pravé štěstí.

*Podle knihy M. V. Kratochvíla:
Báje a pověsti z Čech
připravil Jiří Kachlík
Brno, Česká republika*

**Foto na zadní straně:
Zříceniny hradu Házmburk
v malebné krajině „Zahrady Čech“**

